

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII

CELOVEC, PETEK, 17. DECEMBER 1982

ŠTEV. 50 (2101)

PO RAZGOVORIH NA DEŽELNI VLADI:

Tristrankarski pakt je velika cokla za napredek

„Predvsem od slovenske narodne skupnosti same bo v prihodnjih letih odvisno, ali bo znala zagotoviti svoj obstoj, kajti od treh deželnozborskih strank si nimamo nič pričakovati“, tako je neposredno po četrtkovem razgovoru na deželni vladi izjavil predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser. Rezultate razgovorov je še najbolje strnil predsednik NSKS dr. Matevž Grile, ki je dejal, da ni bilo ne zblizanja v načelnih vprašanih niti pripravljenosti za koncesije v konkretnih vprašanih. Vendar so se vsi udeleženci zavzeli za to, da se razgovori med slovenskima osrednjima organizacijama in predstavniki koroških deželnozborskih strank nadaljujejo.

Po poldrugem letu — zadnji razgovor na deželni ravni je bil 25. maja 1981 — sta slovenski osrednji organizaciji spet dobili povabilo na razgovor s predstavniki koroških deželnozborskih strank. Pričakovanja na slovenski strani glede konkretnih rezultatov tega razgovora nikakor niso bila optimistična, in potek razgovorov je ta pričakovanja žal tudi potrdil.

Predstavniki koroških strank, deželni glavar Wagner (SP), namestnik deželnega glavarja Stefan Knafel (VP) in deželni svetnik Mario Ferrar-Brunnenfeld (FP), so v središče razgovora ponovno postavili vprašanje manjšinskih svetov. To vprašanje je očitno alfa in omega koroške manjšinske politike. Glede stalnega foruma za dialog na deželni ravni, ki so ga predlagali koroški Slovenci, so si bile stranke enotne v stališču, da takega foruma ni mogoče ustanoviti, ker ni mogoče ustvariti nadomestila za sosvete. Zato so vsi trije strankini voditelji vztrajali na tem, da Slovenci „izkoristijo možnosti zakona o narodnih skupinah in vstopijo v sosvete“. Slovensko stališče v tem vprašanju je v izjavi za televizijo tolmačil dr. Matevž Grile, ki je položaj okoli sosvetov imenoval krizo zaupanja med vlado in manjšino. „Če vlada na vsak način vztraja na tem, da se pogaja v sosvetih in nikjer drugje, potem se moram resno vprašati, ali interes za konstruktivne pogovore sploh obstaja, kajti če tak interes obstaja, potem je forum po mojem mnenju drugoten.“

Dejal je tudi, da si ne more predstavljati, da bi se dala pravzaprav drobna vprašanja rešiti ravno v sosvetih, če pa isti ljudje, ki sedijo v sosvetih, izven njih že ne kažejo nobene pripravljenosti za koncesije.

Glede siljenja v sosvete in trostrankarskega sporazuma, ki je osnova politike koroških političnih dejavnikov, je Feliks Wieser za ljubljansko Delo vrtece, glasbene šole, vprašanje regionalnega gospodarskega sporazuma s

venke strani udeležila enajstčlanska delegacija pod vodstvom obeh predsednikov, so obravnavali številne konkretne teme: šolska vprašanja, otroške sporazume, kjer je šolsko vprašanje izrecno izzveto. Tu je takoj dodal, da se pravzaprav tudi o vprašanju otroških Slovenijo, gospodarska vprašanja južnokoroškega prostora itd. V vseh vprašanih pa so predstavniki strank takorekoč odkimali, če izvzamemo zelo splošne izjave o pripravljenosti, da se v zadevi otroških vrtecev in glasbene šole razmisli o kaki podpori.

V tiskovni konferenci po razgovorih pa je šef ljudske stranke aktualiziral tudi šolsko vprašanje, ki da ni razjasnjeno, pri tem pa mu je sekundiral tudi deželni glavar, ki je neposredno opozoril na trostrankarski vrtecev ni mogoče pogovarjati, ker je

dejal, da se je spet jasno pokazalo, kakšna cokla, kakšna nepremostljiva ovira za pametno manjšinsko politiko je tristrankarski pakt.

Feliks Wieser je načelno pripomnil, da bo moralo priti v manjšinskem vprašanju do družbenopolitične preorientacije na Koroškem, če naj manjšina preživi. Od strank je zahteval malo več civilne korajže v manjšinskem vprašanju, ne pa da se vedno izgovarjajo na protimanjšinske kroge. Na razgovorih, katerih se je s slo-

del šolskega vprašanja, o katerem se morajo stranke šele pogoditi.

Iztočnica za razgovor z zveznim kanclerjem Kreiskim, do katerega naj bi prišlo v drugi polovici januarja, torej nikakor ni razveseljiva, če izvzamemo določeno klimatsko izboljšanje. Vsekakor se Kreisky že ukvarja s to problematiko, kar se je pokazalo tudi na razgovoru s tujimi novinarji, ki ga je imel v ponedeljek in kjer je bilo precej govora tudi o koroških Slovencih.

Kdo je kompetenten?

Ali so samo etabrirane stranke kompetentne, da zastopajo interese ljudi v južnokoroškem prostoru? Tako vsaj trdijo vrhovi koroških političnih strank, ki si lastijo edino pristojnost za politiko in gospodarstvo v tem prostoru.

Ob tem je že treba pibiti, da pripadniki slovenske narodne skupnosti ne živijo v brezračnem prostoru, da jih ni mogoče omejiti na folkloro in prosveto pa morda še kaj, temveč da so živi ljudje, ki imajo svoje gospodarske in socialne probleme. In zato bodo delali politiko in razvijali gospodarske koncepte za tisti prostor, v katerem živijo. Zato je treba pibiti tudi, da v demokraciji lahko vsak subjekt dela politiko, da politike nih-

če ne more monopolizirati in vzeti v zakup.

In v demokraciji, če že govorimo o njej, mora biti vsakomur dovoljeno, da se postavi proti nedemokratični miselnosti. Če vrhovi deželni politik trdi, da si v demokraciji ne pusti vzeti pravice do odgovornosti, potem mu je treba odgovoriti, da ni zakupnik te odgovornosti, ki pomeni pravico do odločanja. Vsak državljan, pa čeprav slovenski, ima pravico, da vsaj soodloča in skuša uveljavljati svoje koncepte.

Pa še to: kdor se čuti kompetentnega za vse in reprezentira oblast v deželi, ne sme biti malenkosten, če ga časopisi kdaj pa kdaj primejo za bredo.

Volilni boj z „ljubljanškimi“ učbeniki

Ljudska stranka na svoj način prispeva k reševanju vprašanja manjšinskega šolstva. Knafel vedno spet govori o nerešenem položaju in tendira k središčnim šolam, poslanec Paulitsch pa se je te dni poslužil prozornih metod, ter „sumil“ da z učbeniki, ki so prevzeti iz Slovenije, slovensko mladino na Koroškem vzgajajo v nasprotju z osnovami avstrijskega družbenega sistema. Zato je zahteval od prosvetnega ministra Sinowatza, da ponovno pregledajo učbenike na slovenski gimnaziji. Kar nas zelo čudi: minister je takoj obljubil pregled, čeprav je ministrstvo svoj čas samo dalo dovoljenje za uporabo knjig.

Medtem je znano, da Paulitsch nima nobenih dokazov za svoja sumničenja, in kljub temu se je upal postaviti to vprašanje v najvišjem forumu te naše najboljše družbene ureditve. Verjetno pa se bo tudi zavedal, kakšne občutke in misli izzove tako sumničenje med koroškim prebivalstvom, sploh če se spravlja slovensko mladino spet v zvezo z družbeno ureditvijo Jugoslavije, ki je menda tako nevarna za avstrijski sistem.

Tudi ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospernik je bil zelo začuden nad vprašanjem Paulitscha, pa tudi nad reakcijo prosvetnega ministra, ki je takoj privolil v ponoven pregled učbenikov, ki jih je pregledala posebna komisija v kateri sta tudi vodja manjšinskega šolskega oddelka Rudi Vouk in ravnatelj Vospernik. Se pravi, da bo ministrstvo prekontroliralo to, kar je ministrstvo že enkrat odobrilo! Ravnatelj Vospernik pa je naštel tudi „nevarne ljubljanske učbenike“: štiri slovenske vadnice, Slodnjakov pregled slovenske literature, ki je bila posebno napisana za slovensko gimnazijo (in jo je pristojna komisija prav gotovo že pošteno prikrojila takoimenovanim potrebam našega družbenega reda), mali slovenski pravopis za nižjo stopnjo, za višjo stopnjo pa še anorgansko kemijo, ter tri učbenike fizike in veliki slovenski pravopis. Ob tem izboru se je res bati, da bosta slovnica in naravoslovje pohujšala slovensko mladino.

S tem načinom je ljudska stran-

ka v proračunski debati, ki so jo zaključili s soglasnim sklepom (proračun za pouk in umetnost predvideva izdatke v višini 34,7 milijona šilingov, za znanost in raziskave pa 10,9 milijona šilingov), začela spet tipičen volilni boj na račun in v škodo koroških Slovencev. Saj ni novo, da ravno v volilnem boju ogrevajo nezaupanje proti koroškim Slovincem in Jugoslaviji.

To pa je treba videti v sklopu z ustalimi napadi deloma neboljnih konzervativnih sil, ki se lovijo in skušajo braniti preživelo družbene vrednote. Tako so poslanci svobodnjakov in ljudske stranke napadli tudi „medijski kovček“, ki ga uporabljajo pri pouku sodobne zgodovine. Ta namreč vsebuje tudi knjigo o desnem ekstremizmu, ki v zgoščeni obliki opisuje aktivnosti desnih ekstremistov in tudi koroškega Heimatdiensta. V tej zvezi je seveda jasno, da te sile zavirajo vsako napredovanje v manjšinskem šolskem vprašanju.

Preveč pa bi bilo seveda pričakovati od teh „ljudskih zastopnikov“, da bi prišli na idejo, da se ustanovi poseben fond za pospešeno izdajanje slovenskih učbenikov, ki jih primanjkuje tako na slovenski gimnaziji kot tudi v ostalem manjšinskem šolstvu. Da se vprašanja, kako sodobne so večkrat obstoječe knjige, niti ne dotikamo.

Kako dolgo si bodo še služili kruh poslanci, ki branijo stare razmere, ki ustvarjajo hudo kri in na najvišji ravni razširjajo svoja sumničenja?

KOROŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR
vabi na

koncert

PARTIZANSKE, DELAVSKE IN NARODNE PESMI

ki bo v nedeljo 19. decembra 1982 ob 14.30 uri v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Zbor vodi
prof. Branko Čepin

Vsi prisrčno vabljeni!

PREBERITE

Dobesedno -
politiki ob razgovorih
s koroškimi Slovenci stran 2

Pred olajšanjem za
maloobmejni
promet stran 2

Novi knjigi
domačih avtorjev stran 3

Novoletni sejem
v Kranju stran 4

Obisk SPZ v Trstu stran 5

Posebna komisija: Maloobmejni promet je treba izvzeti iz omejitev

V Pliberku, Borovljah in drugih obmejnih krajih predvsem zadrage, posojilnice in obrtniki z zanimanjem gladejo na politična dogajanja v zvezi z maloobmejnimi prometom. Saj zgleđa, da zahteva Slovenije in tudi slovenske manjšine v Avstriji in Italiji, da se ne omejuje maloobmejni promet, vedno bolj prodira tudi v Beogradu, kjer bodo padle tudi odločitve v tej zadevi. Posebna delovna skupina skupščine SFRJ se je prejšnji teden mudila v Sloveniji in proučevala trenutni položaj na meji z Avstrijo in Italijo. Svoja spoznanja je strnila v predlog, ki ga bo po vsej verjetnosti obravnavala skupščina SFRJ meseca januarja. Morda bodo po teh novih sklepih nosilci maloobmejnih propustnic enkrat na mesec brez plačevanja depozita lahko prekoračili mejo.

Delovna skupina je prišla do zaključka, da je treba oprostiti nosilce posebnih maloobmejnih propustnic plačevanja depozita za pre-

stop državne meje ter še vnaprej pospeševati obmejno sodelovanje s sosedami. Delovna skupina skupščine je prišla na licu mesta do zaključka, da v tem vprašanju ne gre za privilegije Slovenije, ugotovili pa so tudi, da ima vsa Jugoslavija preko teh sporazumov (npr. osimski sporazum) dostop na trge EGS za brezcarinsko prodajo mesa in drugih artiklov.

Tiste jugoslovanske državljanke, ki imajo ožje sorodnike v tujini, pa bi neglede na njihov status morali oprostiti plačevanja depozita, je menila komisija, saj sicer prihaja do humanitarnih zagat. Da trpi pod temi ukrepi tudi turizem, ki upada, je bila samo ena izmed ugotovitev skupščinskih delegatov.

Tudi zdomcem bi morali povrniti takšen carinski status, kot je veljal zadnja leta, je bilo mnenje delegatov, sicer se bodo nadaljevale težave ob mejah, ker ni možen uvoz najnavadnejših predmetov. Predvsem številni sezonski delavci iz

Makedonije in Kosova so v zadnjih dneh morali doživljati marsikatero neprijetno presenečenje ob meji, ker niso bili poučeni o obstoječih predpisih. Zato bo treba ozke carinske predpise prilagoditi tako, da bodo bolj sprejemljivi za jugoslovanske delavce v tujini, je ugotovila delovna skupina.

V Jugoslaviji so v zadnjih dneh sprejeli tudi sklep, ki omogoča delavcem uvoz blaga v vrednosti do 25.000 dinarjev, če blago prijavijo. Ta izjemna ureditev velja do 15. januarja in naj bi uredila vračanje številnih zdomcev ob letošnjih božičnih in novoletnih praznikih.

Tudi pred zbranimi jugoslovanskimi delavci na Bavarskem je preteklo nedeljo obljubil predsednik RK SZDL Slovenije Franc Šetinc, da neljubih dogodkov na meji v bodoče ne bo več. Cariniki pa so se za bodoče praznike še bolj pripravili, da se bo vračanje jugoslovanskih delavcev v domovino lahko odvijalo brez težav.

Nimajo receptov proti gospodarski krizi

Trenutna svetovna gospodarska kriza, ki ji še ni videti konca, zahteva seveda tudi recepte, kako se ji naj države zoperstavijo. Vsekakor pa dokazuje trenutna najgloblja gospodarska kriza po drugi svetovni vojni, da kapitalizem nikakor ni zmožen, izogniti se cikličnim krizam, ki so mu imanentne. V državah, kjer vladajo „klasični“ zastopniki kapitalizma, za katere je svet že dolgo mislil, da jih pravzaprav ni več, se poslužujejo prav tako klasičnih rešitev iz krize, kot v časih, za katere se je prav tako mislilo, da so že davno minuli. Gospodarstvo rešujejo na hrbitih delavcev, odpuščajo jih, ker za podjetnike ni več zelenega profita.

V Reaganovi Ameriki je število brezposelnih doseglo rekordno višino 10 milijonov in prav tam tudi resno premišlujejo, ali naj obdavčijo tudi še malenkostno državno podporo brezposelnim. Tudi Thatcherjeva Velika Britanija je velika le še po številu brezposelnih, ki angleško ljudstvo bolj prizadene kot otoki nekje v Latinski Ameriki, za katere je izkrvavelo toliko mladih življenj. V ZRN se nova konzervativna vlada trudi zmanjšati socialne pridobitve ljudstva kjerkoli je to mogoče: načrtuje zniževanje podpor za brezposelne, zvišanje prispevkov za bolniško blagajno; črtanje državnih podpor za študente naj bi šlo roko v roki z izgraditvijo policijske države, ki bi bila enkratna v demokratični Evropi.

V nesrečnem položaju pa so se znašli tudi socialdemokrati: desetletja so sugerirali delavstvu, da ni več klasičnega kapitalizma, da so ga prav oni ozdravili, da ni več nevarnosti gospodarskih kriz, da so oni zmožni preprečiti jih s pomočjo socialnih reform, s pomočjo soodločanja, po tej poti naj ne bi bilo več mogoče, da pride do pojavnosti množične brezposelnosti in poslabšanja življenjskih pogojev delavstva. Kriza pa tudi državam, v katerih vladajo socialdemokrati, ni prizanesla. Drži sicer, da v Avstriji, kjer je socialdemokratska vlada najdalje na krmilu, še ni tako hudo kot drugje, toda vse kaže, da je samo še vprašanje časa, kdaj se bodo razmere tudi pri nas občutno poslabšale. V Franciji Mitterandu doslej še ni uspelo, da bi zboljšal položaj gospodarstva in vprašanje je, kako dolgo se bodo tradicionalno revolucionarno ustrojene francoski sindikati še solidarizirali z levo vlado. Španske socialiste čakajo velike naloge, katere rešitev dodatno ogroža stalna nevarnost vojaškega udara. Na Švedskem se bo moral izkazati Olof Palme. Še se ozirajo te socialdemokratske stranke po avstrijskem vzoru — toda kako dolgo še?

Kriza jeklarstva in gradbeništva je tudi Avstrijo v celotnem obsegu prizadela. Gospodarstveniki računajo z najmanj 80.000 brezposelnimi v tej zimi. Recepti proti brezposelnosti vidijo številni strokovnjaki v skrajšanju delovnega časa, kar je tudi zahteva avstrijske sindikalne zveze. Socialni minister Dallinger je pretekli teden v

parlamentu zahteval radikalno skrajšanje tedenskega delovnega časa na 36 ali 35 ur še v tem desetletju. V tem si je edina pravzaprav celotna socialistična stranka, vprašanje pa, ali naj delavci dobijo iste plače ali naj se jim tudi te skrajšajo, pa loči duhove znotraj SP. Dokler to vprašanje ne bo rešeno, verjetno ne bo prišlo do sklepa o tej gospodarsko tako važni problematiki.

Kako do deželne podpore za kurjavo?

Januarja ali februarja prihodnjega leta bodo izplačevali najbolj potrebnim posebne deželne podpore za kurjavo. Za podporo je treba zaprositi pri občini in ji sporočiti mesečne dohodke in dejansko višino izdatkov za kurjavo.

Kdo bo dobil podporo? Vsak, ki dobi najnižjo pokojnino (samci 4000 šil., zakonski pari 5500 šil.), tisti, ki prejemajo varstveni dodatek (Ausgleichszulage) ali socialno pomoč in vsi ostali, ki imajo zaradi bolezni ali drugih podpor (npr. brezposelni) me-

sečno manj dohodkov kot znaša najnižja pokojnina. Vsi ti dobijo enkratno posebno podporo 500 šilingov, če morajo sami plačati znatne stroške za kurjavo. Podpore npr. ne dobi tisti, ki stanuje pri otrocih in le-ti plačujejo za kurjavo.

Sredstva za poseben fond za te podpore sta ustvarili skupno deželna in zvezna vlada. Zvezna vlada je dala na razpolago 4 šilinge na vsakega koroškega prebivalca, kar znaša skupaj 2,12 milijona šilingov, Koroška pa je vsoto podvojila.

Franc Leskošek-Luka

Franc Leskošek-Luka je 9. decembra 1982 slavil v Ljubljani 85. rojstni dan. Vse življenje je posvetil revolucionarnemu delu, bil je predvojni sindikalni aktivist, dosle-

den borec za delavske pravice, že pred petimi desetletji je postal član KP, bil je prvi komandant slovenske partizanske vojske, delegat in član predsedstva AVNOJ, številne odgovorne dolžnosti pa je opravljal tudi po vojni.

Sodelovanje Alternativne liste in KEL

O konkretnih oblikah sodelovanja so se v ponedeljek 13. 12. 1982 v Celovcu pogovarjali na svojem drugem srečanju zastopniki Alternativne liste Avstrije in predstavniki Koroške enotne liste ter Kluba slovenskih odbornikov. Med drugim so na tem srečanju izdelali predlog, ki predvideva popolno avtonomijo koroških Slovencev znotraj ALA ter predlaga, da bo imelo na zveznem kongresu ALA 29. in 30. januarja 1983 v Linzu 10 delegatov slovenske narodne skupnosti pravico glasovanja. Razgovori so bili namenjeni tudi organizatoričnim vprašanjem v zvezi z volitvami.

Ob jubileju so mu na tovariškem srečanju čestitali njegovi nekdanji soborci, sodelavci in najvišji predstavniki družbenopolitičnega in kulturnega življenja SR Slovenije. Na skromni slovesnosti je spregovoril predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj in mu izročil „Partizanske obraze“ Božidarja Jakca, izmed njegovih soborcev in prijateljev pa so bili navzoči tudi Andrej Marinc, Miha Marinko, Franc Popit, Janez Vipotnik, Ivan Maček, Jože Rus, Josip Vidmar, Pepca Kardelj, Marijan Breclj in drugi.

DOBESEDNO

Izjave politikov ob razgovorih s koroškimi Slovenci

Wagner:

Die slowenischen Gesprächspartner haben auch verlangt, daß wir wirtschaftspolitische Gespräche über den Südkärntner Raum führen. Das haben wir als Parteienvertreter abgelehnt, weil wir uns für die Wirtschaftspolitik selbst als kompetent erachten und weil das kein spezielles Minderheitenproblem ist. Dort wo die politischen Parteien die Kompetenz besitzen, sind sie natürlich keinesfalls bereit, von dieser Kompetenz abzurücken.

Es ist nur so, daß wir uns gegen die Begriffsbestimmung „Südkärntner Raum“ gewendet haben. Für den habt ja keine Interessenvertretung wahrzunehmen. Ihr könnt das für die slowenische Volksgruppe im Südkärntner Raum tun. Für die Politik in dieser Region sind wir als gewählte Vertreter verantwortlich. Wir lassen uns in einer Demokratie das Recht aus Verantwortung nicht nehmen.

Wir haben sagen müssen, daß ja bei den Parteienverhandlungen auf der Bundesebene (1976), die mit einem Vertrag geendet haben, nämlich daß man die Volksgruppen Gesetze schaffen würde, der Punkt sechs nicht ausgehandelt wurde, so daß drin steht, die Schulfrage wird in eigenen Verhandlungen unter den Parteien gelöst oder einer Regelung zugeführt. Jetzt ist die Schulfrage nicht drin in dem Vertrag der drei Bundesparteien, der von uns miterarbeitet wurde, also kann die Kindergartenfrage jetzt ja gar nicht zur Diskussion gestellt sein.

Es ist immerhin so, daß jeder seinen Standpunkt zu vertreten hat, wobei wir natürlich von der demokratischen Normierung her gesehen vielleicht ein bißchen ausgebildeter sind und uns mehr daran gewöhnt haben, das zu tun, was die Menschen von uns verlangen.

Die internationale Lage bescheinigt uns derzeit auf keinen Fall eine Position, in der wir glauben können, das ist eines der wichtigsten Probleme der Welt oder Europas. Das ist ja überhaupt nicht der Fall, weil wir machen uns ja mit vielen dieser Aktionen, die wir unternehmen, sicher überall und in jeder Beziehung auch lächerlich. Das muß gesagt sein.

Die Weltlage verlangt, daß wir jetzt gute Nachbarschaftspolitik machen und nicht mit so einem Theater ununterbrochen uns lächerlich machen.

(Auf die Frage, warum der Landesschulrat unter Berufung auf das VGG slowenische Eingaben zurückweist?) Ja, weils jetzt ein Gesetz gibt, und früher hats keines gegeben.

Wir haben gesagt, es kommt eine schöpferische Pause, die die Slowenenvertreter dazu verhalten

wird, darüber nachzudenken, ob sie in die Beiräte gehen sollen, und wir haben eine schöpferische Pause, die dann also fürs nächste Jahr zwei solche Begegnungen vorsehen könnte.

Knaff:

Herr Landeshauptmann hat also für uns alle drei die Problematik dargestellt.

Denn solange man redet, solange ist also das Klima noch so, daß man sich gegenseitig als erträglich findet und ich meine, das ist halt was Positives.

Ja, das Problem der Schulfrage ist ja nicht geklärt, es ist die Volksgruppe unzufrieden, es ist die Mehrheitsbevölkerung unzufrieden, es kommen neue Forderungen sowohl auf der einen als auch auf der anderen Seite.

Ferrari:

Für uns ist es sehr schwer und vor allem für meine Partei, wenn wir auf der einen Seite selbstverständlich Verständnis haben, daß die slowenische Volksgruppe ihre nationale Eigenart bewahren möchte, auf der anderen Seite wir aber unter dem Eindruck stehen, daß nach einer Art Salami taktik ein Stückel nach dem anderen erreicht werden soll.

Iz letaka NDP, ki so ga delili pred razgovori:

Am 9. Dezember schon wieder Verhandlungen mit den Slowenen! Was wird nach der Salami taktik an Privilegien zum Schaden Kärntens eingeräumt??

Kreisky (KTZ, 10. 12. 82):

Gespräch ins Auge fassen „um nach einer Abkühlungspause einmal zu hören, wie es ausschaut“. „Wir wollen das in aller Ruhe führen, so wie wir mit jedem Teil unserer Bevölkerung Gespräche führen, wenn das Bedürfnis danach besteht. Wir wollen sicher keinen Konflikt haben. Aber es wird halt langsam Zeit, daß diejenigen, die die Sprecher der Minderheit sind, also damit der Slowenen sind, daß die die Möglichkeiten wahrnehmen, die ihnen geboten wurden und das Gesetz. Es gibt ja große Möglichkeiten. Und wenn sie dieses Gesetz reformiert wissen wollen, dann haben sie wie jeder österreichische Staatsbürger das Recht zu sagen, was sie reformiert wissen mögen. Aber einfach nein zu sagen ist keine Politik, die der Minderheit nützt.“

KTZ — Seltsamer KHD (14. 12. 82):

Der Kärntner Heimatdienst hat gestern unbegreiflicherweise seine Forderung nach eigenen slowenischen Schulen wiederholt. Der KHD mag zwar recht haben, daß „auf vier slowenische Schüler ein Lehrer mit Slowenischbefähigung kommt“ und „Deutschkärntner Lehrer“ bei Anstellungen Probleme hätten, doch mit eigenen slowenischen Schulen lassen sich personelle Probleme nicht lösen. Im Gegenteil, diese Politik würde nicht nur die Ghettobildung fördern, sondern das Volksgruppenproblem anheizen.

Delavci Leitgeba na tečajih

67 delavcem in nastavljenem tovarne Leitgeb v Sinči vasi se trenutno ni treba bati izgube delovnega mesta. Na pogovoru na celovškem delovnem uradu so se zastopniki urada in direktor podjetja Auer skupno s predsednikom obratnega sveta Jegartom domonili, da se bodo prizadeti udeležili posebnih tečajev. Delavci žage se

bodo na teh tečajih seznanili s produkcijo ivernih plošč, druge pa bodo seznanjali z delom na žagarskem področju.

Govorijo o specialnem „modelu Leitgeb“, ki omogoča takšne tečaje. Vendar so tudi take premotivirane povezane s finančnimi žrtvami delavcev, saj izplačuje delovni urad za tečaje le tiste vsote, ki odgovarjajo podpori brezposelnim.

Predstavitev knjižnih prvencev dveh domačih avtorjev

Verjetno je bil zgolj slučaj, da smo pretekli petek doživeli predstavitev knjižnih prvencev dveh domačih avtorjev, zbirke pesmi Tončija Haderlapa in „Smrt, črni cikel“ Janka Ferka. Prav v tem primeru pa smo doživeli dva kontrasta: v prvem gre za zajetno knjigo pesmi pesnika samorastnika, v drugem pa za skop cikel pesmi ambicioznega mladega pesnika. Tudi način predstavitev knjig je bil različen.

Na predstavitev pesniške zbirke Tončija Haderlapa je vabil Klub prijateljev lova in sicer v dom Sodalitas v Tinjah. Vabilu se je odzvalo mnogo ljudi, saj so domala napolnili tamošnjo kulturno dvorano, med njimi so bili tudi visoki predstavniki družbeno političnih organizacij SR Slovenije Lojze Briški, Pavle Bojc, Ivan Cvar, konzul Alfonz Naberžnik, predstavnik politične oz. kulturne organizacije koroških Slovencev Ignac Domej (NskS) in Tomaž Ogris (SPZ), kakor tudi predstavniki lovskih združenj Koroške in Slovenije. Dobrodošlico je vsem izrekel predsednik KPL Mirko Kumer.

Predstavitev pesniške zbirke Tončija Haderlapa lahko istovetimo s kulturno prireditvijo, saj so na le-te sodelovali pevski zbor SPD „Zarja“, pod vodstvom Joška Wrulichja in trobentači iz Feldkirchna/Trga. Razen tega so kot recitatorji nastopili Maja Haderlap, Franci Sadolšek in Miha Traunik. Slednji je predstavil tudi Haderlapovo zbirko. Traunik je zbranim opisal življenjsko pot Tončija Haderlapa in njegovo ljubezen do materinega jezika in rodnega kraja. Traunik je tudi povedal, da je v zbirki okoli šestdeset pesmi,

ki jih je izmed 500 besedil izbrala in uredila Bogdana Herman. Iz tega sledi, da je avtor v zadnjih 25 letih, ko je pisal svoje verze, mnogo razmišljal, pisal in se končno dokopal do odločitve, da je zbirka doživela svoj izid. Do te odločitve je avtorja spodbujal tudi pokojni Karel Prušnik-Gašper. Tu naj še zapišemo, da je o svojem delu spregovoril tudi avtor sam, ki je ob tej priložnosti izrazil zahvalo vsem, ki so doprinesli k temu, da je doživel izid svoje pesniške zbirke. Bralcem še sporočamo, da smo v našem listu o izidu Haderlapove zbirke obširno poročali že v predzadnji številki.

Predstavitev Haderlapove knjige v Tinjah pa so po lovski navadi zaključili z veselo družabnostjo.

„Smrt, črni cikel“ je prvo Ferkoovo samostojno pesniško delo. Je to, kot je razvidno iz naslova, razmišljanje o smrti oz. upor zoper njo. To so kratke, čestokrat aforistične pesmi oz. verzi. O kvaliteti le-teh tu ne bomo sodili, to prepuščamo bralcu. Vendar to ni izmikanje, zato naj povemo, da gre za pesmi filozofske vsebine.

To kar je presenetilo, je bila predstavitev. Zatemnjen prostor Mohorjeve knjigarne, razsvetljen le s prižganimi svečniki – in v drugem prostoru s knjižne galerije prihajajoč glas avtorja, čigar obraz, razsvetljen v luči sveče se je premikal od slike do slike – dela Karla Vouka. Vse se je dogajalo ob zvokih glasbe, impresivno, a nenavadno, lahko bi dejali spektakularno. Na vabilu je bila napovedana tudi diskusija, vendar je ni bilo, vse je ostalo skrivnostno, prepuščeno

miru ali nemiru prišlecev. Je avtor s tem dosegel svoj namen? Režiser predstavitvene ceremonije Marjan Sticker prav gotovo. Toda pričakovali smo vsaj nekaj besed o pesniku Ferku in slikarju Vouku.

Zato lahko le še zapišemo, da je cikel pesmi izšel s pomočjo Janežičevega sklada, da drobna, a lično opremljena knjižica stane 30 šilingov. In seveda priporočamo, da prvo Ferkovo pesniško delo v slovenščini kupite, se o teži vsebine prepričate in o njej razmišljate. Vsekakor pa bralcem priporočamo, da si razstavo slik Karla Vouka ogledajo, saj gre za dovršeno slikanje (prav nič črno) v toplih barvah in z močno izpovedno vsebino. Ogled razstave je možen do 6. januarja 1983.

Razvoj tekmovanja za bralne značke na Slovenskem

Pred več kot 20 leti sta pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stan-ko Kotnik, dala pobudo za ustanovitev oz. za tekmovanje za bralne značke. Danes je to velika vseslovenska kulturna dejavnost, ki se odvija med šolsko mladino in mentorji, ki skrbijo, da v Sloveniji že blizu dvesto tisoč otrok prebira leposlovne knjige. Kot znano, je med novjšimi bralnimi značkami, za katere se mladina poteguje, tudi Prusnikova bralna značka. Tekmovanja za le-to so v pripravi tudi pri nas na Koroškem. O razvoju tekmovanja za bralne značke nam je Andrej Logar z Raven na Koroškem poslal članek, ki ga objavljamo zaradi njegove informativnosti, pa tudi z namenom, da bi tako med mladino kot med organizatorji tekmovanja za bralne značke zbudil še večjo prizadevnost tozadevnega delovanja med našo narodno skupnostjo.

Uredništvo

V koroških občinah Ravne na Koroškem, Dravograd, Slovenj Gradec in Radlje ob Dravi so pred 21 leti (1961) prvič podeljevali Prežihove značke. To so bile tudi prve podelitve bralnih značk na Slovenskem. Po več kot dvajsetih letih so bralne značke postale pomembno kulturno gibanje mladih, kulturna akcija, kakršnih je pri nas malo, privlačna in sodobna oblika vzgoje mladih bralcev. Danes skorajda ni več šole, kraja ali zaselka, kjer učenci in dijaki ne bi sodelovali v tekmovanju za eno izmed številnih bralnih značk. Še več! Razširila se je v zamejstvo, pa tudi med otroke naših delavcev na začasnem delu v tujini.

Kot je bil njen začetek spontan in neposreden tako se je njeno življenje tudi nadaljevalo, razširilo in poglobilo. In začetek? Šlo je pravzaprav za pobudo zraslo iz izkušnje dela z mladimi. Prof. Stan-ko Kotnik in pisatelj, tedanji ravnatelj osnovne šole Prevalje, Leopold Suhodolčan sta osmislila idejo o bralnih značkah, najprej na ožjem področju, kasneje je dobila domovinsko pravico po vsej Sloveniji. Iz skromne, nenadne ideje je prerasla v pomembno ustanovo za kulturno vzgojo mladih z osrednjim ciljem zblížati še bolj mlade ljudi s knjigo, zblížati jih prostovoljno neprisljano, v zanimivi sodobni obliki, zblížati jih tudi z ustvarjalci, slovenskimi pisatelji.

Značka (največkrat s podobo pisatelja, po katerem se imenuje) ni enotna za vso Slovenijo, imenuje se po znanih slovenskih pisateljih ali pesnikih, na primer Prežihova, Prešernova, Seliškarjeva, Bevkova itd. in je običajno vezana na območje na katerega je bil pisatelj bolj navezan po svojem življenju in delu.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na tradicionalni

32. Slovenski ples

v soboto 8. januarja 1983 ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice v Celovcu.

Za ples bosta igrala:

ALPSKI KVINTET
s pevcema Ivanko Krašovec in Jakom Ropretom
in ansambel NOVI KVIK

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni SPZ in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Ljubitelji vesele družabnosti prisrčno vabljeni!

O d b o r

SLG Celje gostovalo na Koroškem

V torek 7. in sredo 8. decembra 1982, je v organizaciji KKZ in krajevnih prosvetnih društev na Koroškem gostoval ansambel Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja z mladinsko igro Milana Dekleve „Magnetni deček“. Z velikim uspehom so nastopili v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu in v kulturnem domu „Danica“ v Šentvidu v Podjuni.

Številno občinstvo, ki je v obeh krajih obiskalo predstavo, je igro sprejelo z velikim navdušenjem. To pa je bil spet enkrat dokaz, kako dostopna je tudi odrasla publika za mladinsko igro. Seveda je to za sluzga avtorja, ki je s svojim delom nagovoril stare in mlade, ki so to odlično igro dogodivščine „Magnetnega dečka“, spremljali na odru. „Junak“, ki je s svojimi težavami sam, in potem, ko postane magnetno privlačen, spet ni srečen, ker se ga oprijemajo tudi neprijetne reči. S tem je umetnik na svojstven način prikazal tegobe, ki se pričnejo že v mladosti in človeka spremljajo vse življenje. To je prikazal z humorjem in razposajenostjo, pri čemer se naposled izkaže, da je „Magnetni deček“ vendarle tak kot njegovi vrstniki, kar mu vrne tudi vredino in občutek, da je enakovreden član svoje generacije, čeprav ni lepote.

Za posrečeno predstavo gre priznanje režiserki Heleni Zajc, ki je igro postavila na oder in seveda tudi igralcem SLG Zvonetu Agrežu (Netek), Jožetu Pristovu (Albert), Igorju Sancinu (Bahavi ptič), Matjažu Arsenjuku (Tat), Miru Pojedu (Polica), Nadi Božičevi (Tovarišica) in vsem, ki so nastopali v „Magnetnem dečku“.

re, s pogovori o prebranih knjigah pa se potem tudi pogloblja ter tako raste v vse boljše bralca.

Značke prejmejo bralci na posebnih svečanostih, navadno na spominjski dan pisatelja, po katerem značka nosi ime. Značke imajo več stopenj, poimenujemo pa jih bronaste, srebrne in zlate bralne značke. Tekmovalec prejme še izkaznico in knjigo; če pisatelj še živi je v knjigi tudi njegov podpis z njegovim posvetilom. Na svečanost lahko povabimo tudi pisatelje, ki mladim bralcem predstavijo svoja dela.

V SR Sloveniji je sedaj že devetindvajset (29) bralnih značk, prav zadnji dve (Suhodolčanova bralna značka in Gašperjeva bralna značka) pa nosita ime dveh pomembnih mož zemlje in krajev, kjer je gibanje pred več kot dvajsetimi leti tudi pognalo svoje korenine. Število bralcev se iz leta v leto veča.

V raznolikosti vseh bralnih značk v svoji vsebinski zasnovanosti nekoli-

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5-7

Vljudno vas vabimo na razstavo grafik akademskega slikarja

prof. Bojana Golije

Razstava je odprta do 22. decembra 1982, od ponedeljka do petka, od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

gbz

1982

Logar

kandidat za tekmovanje prebrati in se prijaviti za razgovor o prebranih knjigah. Prijava je popolnoma prostovoljna, razgovor o knjigi pa ne sme imeti oblike izpita ali izpraševanja. Gre naj za sproščen razgovor z mladim bralcem. Ustavimo se ob vsebini, ideji dela, osebah, posameznih poglavjih, avtorju itd. Najvažnejše je, da mladi bralec sodeluje v tem tekmovanju za bralne značke, da be-

ko izstopata značka Borisa Kidriča, ki je prva tematska bralna značka in Gašperjeva bralna značka, ki je nekako med čistimi bralnimi značkami in tematsko bralno značko. Obe pa organsko rasteta iz dosedanjih izkušnj gibanja za vzgojo mladih bralcev. Skupaj z literarnimi bralnimi značkami naj bi odraščajočo mladino navezali na branje dobrih knjig.

Andrej Logar

Velik pomen vremenoslovja

Vremenoslovje je veda, ki tangira vsakogar — kmetijstvo, turizem, pomorstvo, letalstvo, še prav posebno pa planinstvo. Od vremena so premnogokrat odvisna tudi življenja kot na primer v raznih gorskih odpravah.

Pri radijskih ali TV poročilih z velikim zanimanjem poslušamo vremenska poročila, ki so pogosto usmerjevalci pri načrtovanju raznih dejavnosti, tako tudi izletov v naravo oziroma v gorski svet. Meteorologija igra, kot že omenjeno, tudi v planinstvu pomembno vlogo, saj je ravno planinec tisti, ki je najbolj odvisen od vremena oziroma od uspešnega ali neuspešnega poteka gorske ture. Ne čudimo se torej, da je meteorologija danes sestavni del planinstva. V planinskih šolah in planinski literaturi najdete povsod snov vremenoslovja. Naj samo omenimo, da je Planinska založba Planinske zveze Slovenije pred leti izdala zelo koristno knjižico **Vremenoslovje za planince**, ki jo lahko dobite v celovški Naši knjigi. Torej vremenoslovje je koristna in še vedno skrivnostna veda, ki ne napoveduje samo, kakšno bo vreme v prihodnjih dneh, temveč nas uči pravilno opazovati vremenske pojave v naravi in razumeti njihovo medsebojno povezanost, posebnosti gorskega podnebja.

Vsi ti faktorji so bili povod, da so planinci Slovenskega planinskega društva pred leti uredili skromno vremensko postajo, ki ima svoje mesto na planini Bleščeči, kjer imajo naši planinci planinsko postojanko. V teku let so to meteorološko postajo precej izpopolnili, tako da je našim planincem-meteorolo-

gom v veliko veselje. Najmanj enkrat tedensko, to je ob nedeljah (in pa tudi ob praznikih) morajo dežurni vremenoslovci na planino — pa naj bo še tako slabo vreme — da opravijo svoj posel. To delo je včasih povezano z velikimi težavami, saj se zgodi, da zapade več kot meter snega. Tu ni izgovora, da zaradi preobilnega snega ne moreš na planino. Dežurnik mora gor. Takrat je po navadi tako, da pokliče ostale dežurnike in se skupno dokopljejo na planino. Lansko leto se je zgodilo, da sta dva dežurnika obtičala v plazovih grape Reke in nista mogla več naprej. Posledica tega je bila, da so bili meteorološki podatki nepopolni. Takrat so se dežurni meteorologi zmenili, da v takšnih primerih vsi skupno premagajo takšno težavo, kot je na primer preobilica snega.

Za vodjo meteorološke službe so naši fantje izbrali Herberta Guttenbrunnerja, ki ima več desetletne izkušnje na tem področju. Družina Guttenbrunner (prezident koroškega deželnege zbor) je tudi prispevala več meteoroloških naprav, prav tako tudi deželna meteorološka postaja v Celovcu, kateri posredujejo podatke.

Prav zaradi te meteorološke službe je slovenska koča na Bleščeči edina planinska koča v Karavankah, ki je ob nedeljah redno odprta in na razpolago planincem in izletnikom.

Ne nazadnje naj še omenimo, da je ta meteorološka služba naših planincev dejavnost idealistov, ki zasluži vse priznanje.

PISMO BRALCA

KDZ in mirovne špekulacije (ali Voukova kozlovska sodba o mirovnem gibanju)

V nt, števil. 47 (25. 11. 1982) sta predstavila Rudi Vouk in Kristijana Grilc svoje najnovejše „špekulacije o miru“.

Po mnenju piscev je postalo demonstiranje za mir „moderno“. Logična posledica: tudi KDZ se ni mogla upreti takemu „novemu trendu“ zato se je vključila v mirovno gibanje...

Temu bi dodal še, da je očitno postalo moderno tudi špekuliranje z mirom: nekateri posamezniki, tako bi človek sodil po njihovem govorenju, vedno za edino pravilno navodilo za ustvarjanje miru. Sami so tako zelo prepričani o pravilnosti svojega mnenja, da se ne poživljajo samo na vsako diskusijo in objektivnost, temveč tudi na mirovno gibanje samo. Logična posledica: tudi KDZ se je kmalu spet ločila od raznih mirovnih komitejev... Na dolgo in široko bi lahko še pisal o (ne)pravilnosti takšne strategije. Toda bolj važno se mi zdi opozoriti na nepravilnost nekaterih trditvev, ki sta jih pisca dala od sebe v eni sapi z ostalo svojo žlobudravščino o mirovni problematiki.

Zelo sem se čudil trditvi, češ da so organizirani borci za mir „glavnopoklicni demonstranti za mir“. Tako namreč R. Vouk in K. Grilc utemeljuje umik KDZ iz celovške „Koroške mirovne iniciative/Kärntner Friedensinitiative“. Nehote se človeku vsili podobnost te trditve s hujškanjem narodnih nestrpnostev proti slovenskim narodnim aktivistom in funkcionarjem, ki so organizirani v političnih, prosvetnih in mladinskih organizacijah in ki jih KHD psuje s „poklicnimi Slovenci“. Domnevam, da je vsaj koroškimi Slovincem jasno, da bo mogoče doseči enakopravnost v smislu sedmega člena ADP le s skupnim, enotnim in organiziranim nastopanjem pred avstrijsko vlado. Isto velja tudi za mirovno gibanje: na odločitve politikov in strategov ob zeleni mizi lahko vpliva le organizirano in močno mirovno gibanje, ne pa posamezni kričarji, ki trobijo vsak v svoj rog. Zato sem ravno od Slovencev, ki je celo sam organiziran v mladinski organizaciji, najmanj pričakoval, da bo obrekoval ljudi, ki delujejo v mirovnih komitejih, kot „poklicne demonstrante za mir“.

Da to ni pravi razlog za odsotnost KDZ v celovškem mirovnem komiteju (KMI/KFI), R. Vouk in K. Grilc

kaj kmalu razodeneta: „Potrebna je popolna razorožitev in za dosego tega cilja je potrebno toliko dela, da ni časa za trapaste diskusije o premoči te ali one strani.“ Kaj to pomeni? V mirovnem gibanju deluje najširši spekter avstrijske javnosti: socialisti, komunisti, pripadniki meščanskih strank, člani cerkvenih organizacij in tako imenovani neopredeljeni. Jasno, da si v tem krogu niso vsi vedno enotni v vsakem vprašanju, ki se stavi v zvezi z mirovno problematiko. Zato so pa diskusije tem bolj pomembne, saj se mirovno gibanje razvija stalno naprej ravno na podlagi diskusij. Da se diskutira tudi o vzrokih oboroževanja, je samoumevno, in da se pri tem vprašanju pojavljajo diferencirana mnenja, je edina logična posledica. Preenostavno pa je prepričati tako diskusijo s trditvijo o enaki krivdi obeh blokov. Očitno pa se KDZ ravno s tako trditvijo zadovoljuje. Naredila sicer nič ni, čeprav je predsednik mnenja, da je potrebno „delati“ za razorožitev, ne pa „trapasto diskutirati“. Kljub temu smo pogrešali aktivno sodelovanje KDZ pri zadnjih akcijah in prireditvah mirovnega gibanja. Toda bognejad, da si kdo drug drzne kaj napraviti, kot na primer Koroški partizanski pevski zbor, ki je nastopil na dunajskem mirovnem festivalu 6. novembra t. l., kajti: „Če pojejo na mirovnih praznovanjih pesmi o napadih in puškah v rokah, se nama to zdi narobe.“ Tako pišeta R. Vouk in K. Grilc. Antifašistična pesem po njunem mnenju ne sodi na mirovno prireditev. Partizanski zbori potemtakem sploh ne. Miogrede: KDZ tudi ni bila tam (bo že vedela zakaj ne!). Zato pa ima na zalogi očitno mnogo dobrih nasvetov, predvsem takih, ki naj bi jih obdržala sama zase...

Igor Schellander, Dunaj

Bazar rabljenih stvari

Zelo poceni boste dobili obleko, kuhinjske potrebščine, pohištvo, postelje, čevlje, smuči in vse stvari za spretno roke.

Kdaj: v petek 17. 12. in v soboto 18. 12. 1982 od 9. do 16. ure (tudi pozneje bo bazar dostopen ob petkih in sobotah).

Kje: v Celovcu, Pischeldorferstraße 263 H

BILČOVSKI

Poslovili smo se od najstarejše občanke

Prejšnji ponedeljek, na Miklavžev dan smo spremili k zadnjemu počitku na bilčovsko pokopališče najstarejšo občanko Kvančnik Alojzijo pd. Zalnikovo mamo iz Bilčova, ki je umrla v visoki starosti 95 let.

Pokojno Zalnikovo mamo je odlikovala neizmerna ljubezen do svojega ljudstva, ki jo je prenesla tudi na svoje potomce. Na Zalnikovem domu gospodarji sedaj njen vnuk Korl Ogris, ki je že nad 20 let najzanesljivejši pevec v zboru, v katerem poje tudi njegov brat Fridi. Vsi Zalnikovi aktivno oblikujejo narodno politično dejavnost občine Bilčovs, katere baza je SPD „Bilka“. Ob težki izgubi izrekamo Zalnikovim naše globoko sožalje. Pogrebni obred je opravil domači dekan Leopold Kassl. Velika množica ljudi na pogrebu je prepričljiva dokaz, kako spoštovana in priljubljena je bila pokojna in kako spoštovani so Zalnikovi pri naših občanih. Od pokojne se je tudi poslovil domači pevski zbor s pesmimi žalostinkami, ki ga vodi Joško Boštjančič. Pokojno Zalnikovo mamo bomo obranili v častnem spominu, naj počiva v miru.

Stara garda v Vojniku

V soboto 4. decembra se je v Vojniku pri Celju ponovno predstavila igralska skupina „Oder 73“ iz Pliberka, z delom Stara garda, s katerim uspešno nastopajo doma na Koroškem, kot tudi v Sloveniji.

Tudi tokrat so bili gostje domačega društva „F. Prešeren“ in so navdušili obiskovalce v dvorani.

Delo je režirala Anita Hudl ter se uspešno predstavila tudi v ženski vlogi ob Valentinu Juvan in Jošku Hudl. Trojka nas je prijetno presenetila, ker je z dobro igro znala narediti zanimivo predstavo iz sicer težkega in statično pisanega teksta. Na našem odru so to delo ponovili že dvajseti in s tem dokazali, da tudi amaterji znajo izkoristiti in pokazati svoj vložen trud, večkrat.

Ob večjih skupinah, ki so že gostovale pri nas iz avstrijske Koroške so gostovanja Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ najpogostejša in izmenjava amaterskih kulturnih izkušenj najpristnejša.

Zahvaljujemo se skupini za obisk in še želimo srečanj z njimi.

Podergajs Beno
Vojnik pri Celju

Strokovni sejem gastronomije in gostinstva Gast 83

Prihodnji strokovni sejem gastronomije in turizma „Gast 83“ bo odprl svoja vrata 19. marca in bo trajal do vključno 24. marca 1983. Za ta sejem bo na celovškem sejemskem prostoru na razpolago 35.000 kvadratnih metrov razstavne površine. Prvič ob tej priložnosti se bo razstava odvijala tudi v zgornjem nadstropju novozgrajene hale 12, kjer bo mednarodna parada sladokuscev. To bo največje tekmovanje te vrste, ki je bilo kdaj izvedeno v Avstriji. Svoje spretnosti na tem področju bodo pokazale kuharske ekipe iz 12 držav.

V okviru „Gast 83 bo okrog 800 firm nudilo svoje proizvode iz področja gastronomije in turizma. V središču ponudbe pa je spet kot po navadi kuhinjska oprema z vsem, kar spada v ta resor.

Tu gre za eno najbolj obiskanih in strokovno izpopolnjenih razstav v Evropi. Kot smo zvedeli je Gast 83 že celotno razprodana.

CELOVEC

Že več let je navada, da društva s podeželja ob božičnem času podarijo Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu božično drevo. Po buda za ta božična darila slovenski gimnaziji izhaja iz Šentvida v Podjuni, kjer je tamošnje SPD „Danica“ leta 1980 uvedlo ta plemeniti običaj, ki bo po vsej verjetnosti postal tradicija. Lansko leto so počastili slovensko gimnazijo prosvetaši SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč. Letos pa so izkazali to čast gimnaziji prosvetaši SPD „Kočna“ iz Sveč.

Takšna tradicija božičnega drevesa pa je vedno povezana s skromno slovesnostjo. V imenu sveških prosvetašev je božično drevo izročil svojemu namenu predsednik dr. Janko Zerzer. Besede zahvale za lepo darilo sta spregovorila ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospersnik in predsednik Združenja staršev dipl. trg. Janko Urank. V okviru te slovesnosti sta nastopila sveški pevski zbor, ki ga vodi prof. Anton Feinig in gimnazijski zbor.

Stasito božično drevo je zrastle na Mačah v Uštinovem gozdu.

Kranj: Novoletni sejem

V petek 10. decembra so v halli A Poslovno-prireditvenega centra Gorenjski sejem v Savskem logu v Kranju odprli 23. novoletni sejem, ki bo odprt do ponedeljka 20. decembra 1982.

Na tem sejmu sodeluje okrog 260 razstavljalcev; med njimi štirje iz zamejstva. Ponudba na sejmu je zelo raznovrstna. Med različnim blagom široke potrošnje po znižanih cenah je bogata izbira tekstilnih izdelkov, nove in pa tudi rabljene smučarske opreme, razprodaja Planikine obutve, kmetijska mehanizacija, prodaja avtomobilov Zastavinega programa ter velika izbira novoletnih daril.

Sejem je odprl sekretar komiteja občinske konference ZK Kranj Stane Pirnat. Odprt bo vsak dan od 9. do 19. ure, kot že omenjeno do 20. decembra. Obisk novoletnega sejma zaradi izredno ugodne in privlačne ponudbe toplo priporočamo.

PRIREDITVE

Mladinska predstava
HURA SONCU IN DEŽJU
● v nedeljo 19. decembra 1982 ob 14.30 uri v kulturnem domu v Dobri vasi. Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobri vasi
● v nedeljo 19. decembra 1982 ob 20. uri pri Schwarzlnu v Pliberku. Prireditelj: Klub KDZ na Blatu Gostuje Oder Mladje KDZ iz Celovca

Mladinski center na Rebrci vabi na
LITERARNI POPOLDAN
v nedeljo 19. decembra 1982 ob 15. uri v komendi na Rebrci. Spored: Florijan Lipuš bere iz svoje najnovejše knjige „Odstranitev moje vasi“. Pisatelja predstavi Pepca Weiss
Tone Kuntner bere svoje pesmi. Pesnika predstavi Franci Končan
Sodeluje moški pevski zbor SPD „Zarja“ iz Zelezne Kaple.

KPD „Planina“ v Selah vabi na igro
PLAVŽ
v nedeljo na Štefanovo 26. decembra 1982 ob 14. uri v farni dvorani v Selah. Nastopajo igralci domačega društva.
Zvečer ob 19. uri ples.
Igra Duo Seasons.
Prireditelj DSG Sele

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu vabi na

PLES NA ŠTEFANOVO
v nedeljo 26. decembra 1982 ob 20. uri v kulturnem domu v Šentjakobu v Rožu.
Igrata: ansambel „Borut Lesjak“ iz Ljubljane s pevcem Daretom Heringom in pop skupina „Jadagani“ iz Celovca.

DUNAJSKI KROŽEK
V a b i l o
v petek 17. decembra 1982 ob 19. uri v gostilni Weidinger, Dunaj IV, Danhausergasse 3, tel. 65 56 97
Program:
1 skupna večerja
2 prof. Helena Megušar, predsednica SKD Ivan Cankar na Dunaju
„Desetletnica društva 1973—1983: Dosedanje delovanje in načrti za bodočnost“
3 družabni del
Organizacijski prispevek: 120 šil.

SPD Borovlje, Vrtača, Herman Velik in St. Janž
vabijo na
SILVESTROVANJE
v mestni hiši v Borovljah
31. decembra 1982 ob 20. uri.
Igrajo: VESELI PLANŠARJI

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni vabi na

SREČANJE PEVSKO INSTRUMENTALNIH SKUPIN ob 20-letnici obstoja Tria Korotan
v nedeljo 26. decembra (Štefanovo) 1982 ob 14.30 uri v kulturnem domu Danica v Šentprimozu.
Sodelujejo: Trio Korotan s pevci v vseh zasedbah
ansambel „Mladi mi“
ansambel „Drava“
ansambel „Korenika“
ansambel „Zmeda“
ansambel „Joško Pak“

Drama Jeannine Worms
„TRGOVINA“
● v nedeljo 19. decembra 1982 ob 11. uri v kulturnem domu na Radišah. Prireditelj: SPD „Radiše“
● v nedeljo 19. decembra 1982 ob 20. uri v Posojilnici v Pliberku. Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku
Gostuje Klub slovenskih študentov na Dunaju.

V bodoče še več sodelovanja

Na povabilo Zveze slovenskih kulturnih društev se je pretekli petek in sobota v Trstu in Gorici mudila delegacija Slovenske prosvetne zveze, ki jo je vodil podpredsednik Joško Hudl. To je bil delovni obisk, na katerem so si predstavniki obeh osrednjih zamejskih kulturnih organizacij izmenjali misli in izdelali načrt sodelovanja v prihodnjem letu. Goste iz Koroške je v Trstu sprejel podpredsednik ZSKD Milko Rener, prisostvoval pa je tudi predsednik SKGZ Boris Race. Pri tem je prišlo do izraza, da se obe kulturni organizaciji pri svojem delu srečujeta s sličnimi problemi, saj jih veže ista usoda, pa tudi enotni slovenski kulturni prostor v katerem tako na Koroškem kot na Primorskem prispevajo znaten delež k razvoju slovenske kulture. To je za zamejski, izpostavljeni prostor tem bolj pomembno, saj pri njihovem delu gre tudi za obstoj slovenskega življa.

Po splošnem pregledu problematike, so se sogovorniki lotili konkretnih možnosti sodelovanja in tako izdelali načrt skupnih akcij, ki jih bodo uresničili v prihodnjem letu. Tako so med drugim sklenili, da se bodo v začetku novega leta

sestali v Kanalski dolini in s krajevnimi kulturniki pregledali možnosti za sodelovanje. Načrtujejo, da bi zlasti s Koroške strani skrbeli in pomagali pripraviti eno prireditev v letu, kar bi bilo zelo pomembno. Oktobra prihodnjega leta bodo v Trstu priredili razstavo slovenskega tiska na Koroškem, povezano z literarnim branjem. Isto bodo izvedli tudi na Koroškem, kjer se bodo Tržačani predstavili s svojo tiskano besedo. Obe strani sta močno podprli željo krajevnih društev, da bi povezava med le-temi postala še večja, saj veže, ki že obstajajo med društvi na Koroškem in na Primorskem potrjujejo, da so taki stiki zelo koristni in jih kaže razširiti.

V Stari Gorici, kjer je goste sprejel predsednik teritorialnega odbora SKGZ dr. Mirko Primožič, je velika želja po organiziranju izletov na Koroško — med slovenske rojake in društva. V ta namen bo SPZ pripravila ustrezno dia-predavanje, potom katerega naj bi zanimanje še okrepili. To je le nekaj podatkov o obsežnem načrtu, ki so ga izdelali predstavniki obeh organizacij. Pri tem je prišlo tudi do sklepa, da bodo take pogovore načrtovali vsaj enkrat letno.

Med dvodnevni bivanjem naših predstavnikov na Tržaškem in Goriskem so jim gostitelji predstavili tudi nekatera krajevna društva ter njihove kulturne domove, med njimi novi kulturni dom v Gorici. Ob tej priložnosti so predstavniki SPZ obiskali tudi premiero igre „Mutasti bratje“.

Kristi Schellander 50-LETNIK

Včeraj je obhajal svoj 50. življenjski jubilej vodja tiskarne v Podljubelju Kristl Schellander iz Bistrice pri Šentjakobu v Rožu.

30 let je že zaposlen v tiskarni, kjer med drugim tiskajo tudi naš Slovenski vestnik. Odlikuje ga značajnost in tovarštvo, zato je tudi zelo spoštovan in priljubljen pri svojih sodelavcih in vseh, ki ga poznajo.

Jubilantu ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil čil in zdrav in še naprej tako prizadeven kot do sedaj.

Prireditve v Cankarjevem domu v Ljubljani

Petek 17. decembra ob 19. uri
Richard Kriesche (Gradec) video art demonstracija sodobnih iskanj na področju izražanja z video tehniko — novinarsko središče

Ponedeljek 20. dec. ob 19.30 uri
Günther Radhuber (Linz) koncert, čembalo — okrogla dvorana

Torek 21. decembra ob 19.30 uri
Jazz trio Karl Heinz Miklin (Gradec) koncert — srednja dvorana

Sreda 22. decembra ob 20. uri
Orkester Johann Strauss z Dunaja, koncert sklad bratov Strauss in Franca von Suppea — velika dvorana

Sreda 22. decembra ob 19. uri
Matjaž Kmecl: **Mutasti bratje**
Slovensko stalno gledališče iz Trsta — srednja dvorana

Sreda 29. decembra ob 19.30 uri
Koncert ob 250-letnici rojstva skladatelja J. Haydna, izvaja orkester in solisti, študentje Akademije za glasbo v Ljubljani — velika dvorana

Vse podrobne informacije lahko dobite po telefonu 03 061 222 815 (blagajna Cankarjevega doma).

Premiera Kmeclovega dela „Mutasti bratje“ v Trstu

NA AVSTRIJSKIH KULTURNIH DNEVIH V LJUBLJANI:

Koroška slovenska književnost

V okviru avstrijskih kulturnih dnevo, ki potekajo te dni v Ljubljani, je minuli ponedeljek v prostorih kulturnega doma Ivan Cankar šlo za predstavitev književnosti koroške slovenske literature. Najprej so odprli razstavo knjig slovenskih pesnikov in pisateljev, zatem pa je bil na sporedu literarni večer in diskusija o sedanjem položaju slovenske književnosti na Koroškem.

Iz svojih del so brali Milka Hartman, Maja Haderlap, Janko Ferk, Gustav Januš, Florjan Lipuš in Janko Messner. Sledeča diskusija, katero je vodil dr. Erich Prunč, je pokazala, kako veliko je zanimanje v Sloveniji za besedno ustvarjalnost na Koroškem. Pri tem je seveda prišlo tudi do kritičnih stališč, vendar so si bili enotni v tem, da predstavniki narodne skupnosti lahko prispevajo k boljšemu spoznavanju kultur dveh narodov in s tem k boljšim sosedskim odnosom med obema deželama. S tem stališčem se strinjamo tudi mi, vendar s pridržkom, če bi to nalogo upoštevali tudi na Koroškem, kjer vsakodnevna politika sproti dokazuje ravno nasprotno. To so pokazali tudi nedavni razgovori med predstavniki manjšine in koroške deželne vlade, ko je spet enkrat prišla na dan koroška stvarnost, ki se zrcali v trostrankarskem sporazumu, ki manjšino sili v priznanje nesprejemljive sedmojuljske zakonodaje.

Tako tudi taka, na videz sila

uspešna prireditev, dobi priokus pelina, čeprav je pozitivna vsaj v toliko, da je Avstrija koroške slovenske pisatelje v Ljubljano poslala kot predstavnike avstrijske književnosti.

Zaključek avstrijskih kulturnih dnevo v Ljubljani pa bo tvoril koncert Orkester Johann Strauss z Dunaja, ki bo v sredo 22. decembra v veliki dvorani Cankarjevega doma nastopil s skladbami bratov Strauss in Franza von Suppea.

Kulturno sodelovanje med obema deželama se nadaljuje tudi v drugih republikah SFRJ. Danes se bodo v Klubu srbskih pisateljev v Beogradu predstavili koroški književniki Florjan Lipuš, Gustav Januš in Maja Haderlap. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi TV-film o slovenski književnosti na Koroškem. Scenarij za film je napisal dr. Erich Prunč. Film bo na sporedu avstrijske televizije predstavljen 16. januarja 1983.

PUBLIKACIJA

Pravkar je izšel 15 zvezek **Razprave in gradivo, ki ga je izdal Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Tokrat gre za razprave o slovenski manjšini v Italiji. Prispevki 27 avtorjev so napisani v slovenščini in italijanščini in tako dostopni tudi večinskemu narodu v Italiji. Gradivo je izbral in uredil Miran Komac.**

Kot znano, je slovenski pisatelj in dramatik Matjaž Kmecl, napisal odrsko delo „Mutasti bratje“ v katerem obravnava problematiko zamejskih Slovencev, ki se borijo za svojo identiteto, kar vpliva tudi na psihološke momente v medčloveških odnosih. V režiji Jožeta Babiča in izvedbi ansambla Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, je preteklo soboto v tamošnjem gledališču bila svečana premiera. Predstava je tako pri občinstvu kot pri kritiki naletela na izredno dober odmev.

Zaradi dogovorov, da bi SSG s Kmeclovim delom „Mutasti bratje“ prišlo gostovat na Koroško, so se premiere udeležili tudi predstavniki Slovenske prosvetne zveze. Le-ti so se iz Trsta vrnili navdušeni in seveda tudi z zadoščenjem, da bo SPZ organizator gostovanja tržaških gledališčnikov. Saj bo Kmeclovo delo, katerega dogajanje je avtor postavil na Koroško, tudi pri nas gotovo našlo prav tako odziven sprejem kot v Trstu, čeprav je vsebinska izpoved igre širšega značaja, kar pa delu daje še večjo umetniško težo.

Zato bo gostovanje SSG iz Trsta z gledališkim delom „Mutasti bratje“, načrtovalo v prvi polovici prihodnjega leta na Koroškem, gotovo dogodek, ki ga ljubitelji odrske umetnosti ne bodo zamudili.

PISMO BRALCA

Jagadani v koroškem radiu „Prvič in zadnjič“

Prvo soboto meseca decembra, je prvič zadonela pesem „Utopija“ Jagadanov po koroškem radijskem oddajniku v oddaji „Tanzmusik auf Bestellung“.

Čeprav nam pesem niso zaigrali v vsej njeni dolžini in tudi ne z dobro tonsko kvaliteto, smo bili veseli, da so jo zaigrali.

Razumljivo je, da niso mogli vseh želja prebrati v celoti. Naslovljenih želja je bilo nad sto. Dejstvo je, da nam v soboto 11. 12. 82 ni bilo mogoče prisluhniti pesmi „Utopija“, zaželeno od tolikih poslušalcev. Mar to pomeni, da je treba vsak teden na radio nasloviti tako številno kart, da lahko enkrat prisluhnemo slovenski pesmi? Res je, da je teden poprej bilo naslovljenih več želja. Toda tudi tokrat jih je bilo zadosti, če ne preveč.

Tako ravnanje koroškega radia, je nam kot najbrž tudi vam dragi bralci docela nerazumljivo in nepregledno. Vam dragi dijaki slovenske gimnazije, in vam draga mladina od Šentjakoba do Dobre vasi pa velja iskrena zahvala, ker nas tako močno podpirate. Predno zaključim, bi pa še rad izrazil prošnjo, namreč, da bi tudi v bodoče naslavljali dopisnice na ORF Studio Kärnten.

Morda bo nam tako možno še enkrat „strašiti“ po koroškem oddajniku.

J. Kassi

IVAN TAVČAR

5

4000

ČASU PRIMERNA POVEST IZ PRIHODNJIH DOB
(Po vzorih dr. Ničmaha napisal dr. Nevésekdo)

„Ali se je pozneje uprl še kakšen vikarij?“ vprašam radovedno.

„Nikdar več! Nadškof Janez IC. je izdal takoj dekret, da se je mesto razdelilo v tri oddelke. Prvi oddelek je odkazal oženjemcem — tu je tudi kapitelj in škofova palača — v drugem oddelku so neomožene ženske — te brani kohorta ‚starih devic‘ — v tretjem oddelku pa bivajo neozelenjeni možje. Vsak oddelek je obkrojen z visokim zidom, tako da živi popolnoma zase in v nikaki dotiki z drugimi oddelki.“

„Kako modro in oprezno!“ vzkliknem začuden. „Potem ni na svetu več tiste pregrešne spolne ljubezni, ki je v prejšnjih dobah kakor kuga morila človeštvo po zemlji?“

Profesor z vseučilišča Sv. Simplicija zamežikne z levim očesom, pogleda me zvito po strani in nekaj časa molči. Paposled mi odgovori: „Spolna ljubezen! Glej, glej, kaj vam je v Sibiriji vse znano! Pri nas poznajo to ljubezen samo učenjaki, katerim so pristopne stare knjige blaženega Antona od Kala. Ali to je stvar, o kateri ne govorimo preradi!“

„Za Boga!“ vprašam še, „kako li se ženite in možite pri vas, ako so posamezni oddelki obzidani tako visoko?“

„Lepo in spodobno! O tem se bodeš lahko sam pre-

ričal, ker bodo skoro nabori za ženitev v obeh oddelkih, kjer so neoženjeni možje in neomožene žene. Ako plačaš primerno pristojbino, vzame te dotična naborna komisija izvestno rada s sabo.“

„Nabor! Nabor!“ začudim se. „Ako se prav spominjam, imeli so v prejšnjih časih samo vojaške nabore?“

„Istina! Ali v našem mestu so se uvedli nabori za ženitev in možitev, in to zato, da se je baš zatrla tista grozna spolna ljubezen, katero toli pravično obsoja blaženi Anton od Kala v svetih knjigah svojih! Toda čemu bi ti pravil; saj bodeš sam videl vse, ako le hočeš!“

„Ali se o tem studencu pripoveduje še kaj drugega, znamenitega?“

„Posebnega nič. Govori se sicer, da je bil semkaj pred tisoč in tisoč leti pokopan velik grešnik, ki se ni hotel spokoriti ni na smrtni postelji. Imel pa je pobožno mater, in ta je toliko časa jokala na gomili njegovi, da se je Bog usmili grešnika in mu oprostil vse brezštevilne pregrehe. Poveljal pa je gospod Bog tudi materino solzo, da je priklopela kot hladen vrelec iz grešnikovega groba!“

Tedaj je začul moj duh glas angela Azraela. In le-ta mi je govoril: „Poglej naokrog in spoznaj, kam te je zopet postavila mogočna roka božja!“

Pred mojim duhom se je pričel dvigati zida obok, više in više, dokler se ni vse izgubilo v jasni zrak. Hipoma je izginilo ozidje, in pred očesom moje duše je ležala v meglo zavita bela Ljubljana, kakor je bila pred 2000 leti. Po blatni cesti se je vil mrtvaški sprevod proti pokopališču Svetega Krištofa. Le malo ljudi je stopalo za pogrebom, in ni ga bilo očesa, v katerem bi se videla solza. Začul sem tudi ono žalostno, tanko zvonjenje s stolpa svetega Krištofa, ki oznanja vsemu svetu, da je zopet padel klas na tisti vesojni njivi, kjer noč in dan s svojim srpom neumorno deluje večna žanjica — bleđa smrt! Hipoma se je tudi odprla

zemlja pred mano, in stal sem ob grobu, kakršne so pred 2000 leti kopali mrličem. In ko je dospel sprevod na mesto, kjer sem stal plah in trepetajoč, odložili so krsto in jo izpustili zemlji v osrčje. In Azraelova roka mi je odkrila vse, in zrl sem v krsto in ugledal ondi ostanke svojega prvega telesa, kakor so ga pokopali leta 2000 po Kristusovem rojstvu! Tako si me, večni angel Azrael, leta 4000 po Kristusu privedel do prve moje gomile!

V

Ko me je zapustil Azrael in sem se iznova zavedel zemlje, prijel je profesor vseučilišča Svetega Simplicija mojega konja za povodec in ga pred mano vodil po mračnem potu. Dejal je: „Sedaj pa hitiva, da prideva do mestne straže, predno leže pater polkovnik v posteljo!“

Podvizal sem se in korakal za njim. Prišla sva do kraja, kjer je bil ves predor ograjen z železnim pažem, tako da ni mogel nikdo dalje. Na levi in desni strani so bili vhodi v stransko ozidje. Pred tem pažem pa je hodila straža z dolgo sulico v roki. K steni je bila z debelo verigo prikovana težka pušica, da so mimogredoči ljudje metali vanjo mile darove za telesno stražo. Tudi pred to pušico je stala gologlava straža. Vendar ni imela prijetnega posla, ker je neprestano pihala sapa, da je kar šumelo pod visokim obokom.

Tedaj sem prvič ugledal vojsko nadškofa ljubljanskega. Nekateri vojaki so bili oboroženi s puškami; drugi so nosili dolge sulice, in sicer iz spoštovanja do Svetega pisma, ki ne pozna drugih vojakov nego oborožene s sulicami. Vsa tolpa je bila jako čudna, tako da je pretresla posebno mene, ki sem s prvim življenjem svojim koreninil v devetnajstem stoletju. Oblečeni so bili ti vojaki v kratke haljice, segajoče do kolen; gole noge pa so jim tičale v

Shranjevanje mesnih izdelkov

Mnogo preglavic dela gospodinjam shranjevanje suhega mesa in drugih mesnih izdelkov. Marsikje je v hiši težko dobiti prostor, ki bi ustrezal. Meso mora biti v njem zavarovalo pred mesno muho, ne sme biti presuh, da se meso ne izsuši, niti prevlažen, ker začne meso plesniti. V pretoplem in presvetlem rado postane žaltavo. Shramba mora biti toj suha, zračna in hladna. Podstrešne shrambe so neuporabne, ker so poleti prevročne.

Prekajeno meso, salame ali klobase vzamemo iz dima in obesimo za nekaj časa v suh, zračen in hladen prostor, da se na zraku dosuši. V tem prostoru ne sme zmrzovati. Klobase dosušujemo 2-3 dni, salame približno en teden, posamezne kose mesa pa po velikosti od 2-3 tednov. Ko omenjeni čas preteče, obrišemo kos za kosom s čistim prtičem in shranimo. Shranjujemo na več načinov.

Posamezne kose mesa hranimo v vrečkah iz tanke in zračne tkanine (gaze), plastične folije ali papirja. Plastične vrečke preluknjamo z iglo, da zrak lahko kroži. V vseh primerih, posebno pri vrečkah iz tkanine, se meso ne sme dotikati, ker na tistih mestih žuželke zaležejo jajca skozi luknjico v tkanini. Med steno vrečke in meso zato vložimo plast čiste lesne volne ali obročke iz vrbovih vitic. Vrečke obesimo pod strop v hladni temni in zračni shrambi. Če se pojavi plesen, je to znak, da je prostor prevlažen.

Še vedno je priporočljiv časopisni papir in vanj zavito meso ter vloženo v bukov pepel ali kurjišče peči, kjer s pepelnjakom zračimo. Dobro se obnesejo tudi posebni leseni zaboji z lesenimi pokrovi. V stene in dvokrilno dno vdelamo goste žične ali plastične mrežice z milimeterskim pletivom. Pod pokrovom zaboja so razporejene letve za obešanje. Zaboj obesimo pod strop na verige, ki so pritrjene na vseh štirih vogalih. Zaboj polnimo in praznimo od spodaj, zato ima na spodnji strani dvokrilna vrata. Med spodaj in zgoraj visečim mesom mora biti nekaj prostora, da zrak lahko kroži. Zaboj, lahko jih je tudi več, naj visi v hladni, zračni in primerno suhi shrambi, kjer ga zaščitimo pred neposrednimi sončnimi žarki. Okna zato zaščitimo pred svetlobo s polkni ali roletami. Vsako leto prostor prebelimo, da se razkuži. Tla naj bodo taka, da se dajo dobro čistiti in se v špranjah ne more zadrževati škodljiva zalega.

Meso pa lahko shranjujemo tudi v dimnici, če dovolimo odprtino za dim zapremo. Z mrežico opremimo prezračevalne line in jih po potrebi odpiramo, da zračimo. Neprimerne pa so podstrešne dimnice, ki so poleti prevročne.

Klobase so zelo okusne, če so vložene v mast. Klobase ne sušimo predolgo, navadno zadostujeta dva dni, posebno če je zrak suh. Posušene obesimo za nekaj dni na preprih, nato jih obrišemo in vložimo. Najprej jim odstranimo špikle, da se med seboj ne prebadajo. V dobro položeno posodo nalijemo za dober prst masti in počakamo, da se strdi. Nato naložimo klobase, ki se med seboj ne smejo dotikati, prav tako ne sten posode. Na klobase vlijemo tekočo (hladno) mast. Vlivamo počasi, da zalijemo vse praznine. Nad klobasami naj bo za 1-2 prsta masti. Klobase vlagamo po plasteh

nekdanjih svetopisemskih sandalah. Tudi so bili vsi gologlavi, torej ni čuda, da se je v vrsti kazalo obilo plešastih glav, katerim je bil večni preprih, v katerem so opravljali službo, spihal vse lase s temena.

Pred pažem obstaneva. Takoj skoči stražnik od pušice pred naju in nama s sulico zabrani dalje. Najprej pregleda mojega spremljevalca in reče porogljivo: „Ali se zopet potičeš tukaj? Saj itak nimaš beliča, da bi kaj dal!“

„Prav imaš, frater Miha,“ reče moj spremljevalec, „z mano ni nič! Kako pa sicer, prijatelj, ali si zdrav?“

„Vse bi še bilo,“ odgovori vojak Miha kislega obraza, „ko bi me le vedno ne bolela ta pokleta glava!“

„Glava! Aha, to prihaja od prepriha!“

„Da, da, od tega vražjega prepriha!“

Skrivoma vprašam znanca svojega: „Kako, da kolne tako?“

„Tiho! Ti vojaki imajo zase posebno zlatopečatno pismo, katero jim dopušča celo kletev zaradi vojaške discipline.“

„Kdo pa je to?“ vpraša sedaj vojak Miha.

„Tujec, ki ostane nekaj časa v našem mestu.“

Kakor bi jelo goreti v slamnati strehi, tako se razvname vojak Miha.

„Tujec, za Boga,“ zakliče osupel, „in v mesto silil! Pokličite patra poročnika, hitro, hitro!“

Zdajci se kakor mravljinici usujejo gologlavi vojaki s postranskih prostorov in me obkrožijo od vseh strani. Strmeč me opazujejo od nog do glave in si pripovedujejo, da je prišel tujec, ki hoče v sveto mesto. Da je prišla zver pred paž mestne straže, ne bi vzbujala večje pozornosti, nego jo je vzbujala neznatna moja iznova ustvarjena oseba.

Skoro prisopihata tudi pater poročnik. Oblečen je bil v svilnato haljico, ali za službe svoje si je bil pripasel rejen

Kako ravnamo z zamrzovalnikom

V mnogih sodobno grajenih stanovanjih ni prostora za živilsko shrambo, klet pa je daleč in pogosto preprejena s cevmi centralne kurjave. V takšni kleti je pretoplo, da bi lahko živila, ki jih shranimo za zalogo, ostala sveža in nepoškodovana. Rešitev je zamrzovalnik, imajo ga že mnoga gospodinjstva. Nekateri se odločijo za majhen zamrzovalnik, ki je del hladilnika, drugi kupijo zamrzovalno omaro ali skrinjo. S to ledeno shrambo je treba znati primerno ravnati, drugače se zaradi drage električne energije podražijo tudi vsa živila, ki jih uskladiščimo v njej. Kam postavimo zamrzovalnik? Kako zamrzujemo živila? Kako vzdržujemo skrinjo ali omaro?

Zamrzovalnik je shramba, ki smo si jo že dolgo želeli in smo jo v sodobnem stanovanju zelo pogrešali. Zavzame malo prostora, živila, ki jih zamrzujemo, pa ostanejo sveža tudi po nekaj mesecev. Vedno imamo pri raki zadostno zalogo hrane, ki smo jo kupili ali uskladiščili takrat, ko so bile cene najnižje. Toda ali je ta zamrznjena hrana res tako poceni, kakor mislimo? Zamrzovalnik troši elektriko, elektrika pa je draga. Ni vseeno, kam postavimo skrinjo ali omaro. Če le moremo, izberemo za zamrzovalnik prostor, kjer ni pretoplo. Zakaj? Pri temperaturi 25 stopinj je poraba elektrike, recimo, normalna. Če stoji zamrzovalnik v prostoru, kjer je poleti 32 stopinj, se poraba elektrike poveča za 45 odstotkov. Če pa postavimo zamrzovalnik v klet, kjer je povprečna temperatura 15 stopinj, se poraba elektrike zmanjša za 37 odstotkov. Vsako seveda nima hladne, suhe kleti, kamor bi lahko postavil skrinjo ali omaro. Toda tudi v stanovanju lahko poskrbimo za to, da bo zamrzovalnik porabil manj elektrike.

● Zamrzovalnike ne postavimo v bližino radiatorja, peči, štedilnika ali pomivalnega stroja.

● Zamrzovalnika ne postavimo k oknu tako, da bi nanj sijalo sonce. Če pa ne gre drugače in če tudi pri najboljši volji ne moremo postaviti zamrzovalnika na hladno, potem poskrbimo vsaj za primerno izolacijo. Med zamrzovalnik in vir nepotrebne toplote damo plast stiropora ali drugega izolacijskega materiala.

Ni pomembno le to, kje zamrzovalnik stoji, temveč tudi to, kako z njim ravnamo. S primernim ravnanjem lahko precej zmanjšamo porabo električnega toka.

● Temperatura v zamrzovalniku naj ne bo niti višja niti nižja od -18 stopinj. Temperatura preverimo s posebnim termometrom za zamrzovalnike, ali pa prosimo servis, naj nam naravna zamrzovalnik na primerno temperaturo. Običajno so zamrzovalniki naravnani na temperaturo -20 stopinj. Če je v zamrzovalniku vedno -18 stopinj, lahko s tem prihranimo 5 do 10 odstotkov elektrike.

● Preverimo, ali stoji zamrzovalnik na ravni podlagi. Če stoji na vegastih ali nagnjenih tleh, vrata ali pokrov ne tesnijo. Poraba elektrike se

in vsako zase dobro prekrivamo z mastjo. V zračnih luknjah, ki rade nastanejo, je leglo kvara. Na enak način vlagamo tudi pečene pečenice (dobro ohlajene), pečeno ali suho meso.

Vlaganje in shranjevanje suhih mesnin v zamrzovalno skrinjo ni priporočljivo. Izkušnje kažejo, da je na zraku viseče meso bolj šega okusa in videza, kot če ga denemo v skrinjo.

poveča. Z vodno tehtnico preverimo, ali so tla pod zamrzovalnikom ravna. Če niso, zamrzovalnik podložimo.

● Zamrzovalnika ne odpiramo brez potrebe, pazimo tudi, da ostane čimmanj časa odprt.

Ko odpremo vrata ali pokrov, uide iz zamrzovalnika precej dragocenega mraza. Preden sežemo v zamrzovalnik, zato premislimo, kaj bomo vzeli iz zaloge, kaj bomo zamrznili. Živila shranjujemo pregledno, po načrtu. Tako si prihranimo zamudno (in drago) brskanje med zavoji in posodami v zamrzovalniku.

● Vedno zamrzujemo le ohlajena, dobro zavita živila. Živila, ki jih damo v skrinjo ali omaro, naj imajo kvečjemu sobno temperaturo, toplejša ne smejo biti.

Živila zavijemo v primerno velike zavoje. Zavijemo jih tako, da ni v zavojih zraka. Zavitek naj bo neprepusten za vlogo. Slabo zavita živila se izsušijo. S tem izgubijo precej svoje vrednosti. Izhlaplava vlaga, ki uide iz zavoja, seda na stene zamrzovalnika. Nastaja plast ledu, ki jo je treba odvajati in odstraniti.

Vse zavojčke zaznamujemo z napisi, da vemo, kaj jemljemo iz zamrzovalnika. Nekatere vrste nalepk poškodujejo folijo, v katero zavijamo živila. Potem je zavitek prepusten in živilo se pokvari.

● Zamrzovalnik moramo odvajati in očistiti enkrat do dvakrat na leto, odvisno od tega, koliko ga uporabljamo in kje stoji. Če se v zamrzovalniku nabere debela ledena obloga, porabi več elektrike in shranjevanje živil se podraži. Ledena obloga naj ne bi bila nikoli debelejša od petih milimetrov.

Če le moremo, izkoristimo za odlajevanje in čiščenje zamrzovalnika mrzle zimske dni. Živila zložimo na balkon ali na teraso. Pokrijemo jih z volnenimi odevami. Zamrzovalnik očistimo, nato živila spet vložimo.

Pri čiščenju ne pozabimo na tesnila na vratih in pokrovu. Operemo jih z blago raztopino milnice, zbršemo do suhega in potresemo s smukcem ali z otroškim pudrom. Tesnila ne mažemo z oljem ali kakim drugo maščobo, maščoba namreč razje snov, iz katere je tesnilo.

Ko čistimo zamrzovalnik, ne pozabimo očistiti tudi zadnje stene s cevmi in mrežo. Tam se sčasoma nabere prah, s tem pa se poveča poraba elektrike. Zadnja steno zamrzovalnika očistimo enkrat ali dvakrat na leto. Pri vgrajenih zamrzovalnikih (nameščenih v kuhinjsko pohištvo) se nabira na zadnji steni manj umazanije. Posebno čiščenje je zato odveč, steno očistimo priložnostno, ko odmikamo pohištvo, na primer med beljenjem kuhinje.

Če imamo vgrajen zamrzovalnik, pazimo, da ostanejo reže za zračenje na pohištvo proste. Če so zložene s prlički in drugimi predmeti, zrak ne more krožiti, med zamrzovalnikom in pohištvom se nabira toplota, ki povečuje stroške.

● Ko vložimo živila v zamrzovalnik, vključimo najnižjo temperaturo, potem pa pravočasno spet preklapimo na normalno temperaturo -18 stopinj. Če je zamrzovalnik predolgo vključen na najnižji temperaturi, porabi več elektrike, kot bi je smel.

Pa še nekaj nasvetov, kako čimbolje izkoristimo zamrzovalnik in kako poskrbimo, da ohranjajo živila vso kakovost.

● Živila shranjujemo v pravokotnih posodah ali zavojih. Zavoje ploščato stisnemo. Tako jih lahko pregledno zložimo in razvrstimo. Zamrzovalnik je najbolje izkoriščen takrat, ko je poln najmanj do dveh tretjin.

Sveža živila vložimo v predal z zamrzovanjem. Za hitro zamrzovanje je temperatura v prostoru za skladiščenje previsoka. Če zamrznjena živila se lahko zaradi stika s pravkar vloženo hrano deloma odvajajo in s tem izgubijo nekaj kakovosti.

Zamrzujemo vedno po nekaj obrokov hkrati. Ko shranjujemo kuhane jedi, pripravimo več obrokov - tako prihranimo čas in energijo. Preden začnemo vlagati v zamrzovalnik, vključimo gumb za najnižjo temperaturo. Tako ustvarimo v zamrzovalniku zalogo mraza, živila bodo hitreje zamrznila, temperatura v zamrzovalniku med zamrzovanjem ne bo narasla.

Omlet za vsak dan

OMLETE Z JABOLKI

2 rumenjaka, ščepec soli, 2 žlici olja, 2 žlici ruma, 2 dl mleka ali piva ali vina, 25 dag moka, 2 beljaka, 3 jabolka, cimet, limonina lupinica, sladkor.

Rumenjaka, sol, rum in mleko (pivo, vino) dobro razvrkljate. V to presejete moko in mešajte s šibo, da dobite gladko tekoče testo. Nazadnje, na drobno zrezana jabolka, cimet in sesekljano limonino lupinico. Specite omlete, jih preganite na pol in potresite s sladkorjem v prahu.

OTROK IN ZVOK

Kako spoznamo, ali se otrokov sluh razvija tako kot je treba? V določenih starostnih obdobjih razvoja prepozna otrok šume in zvoke in nanje primerno reagira.

1. mesec: Ko zasliši nenaden, glasen zvok, se otrok zdrzne ali pa spremeni svoje vedenje. Materin glas ga na primer pomiri, da neha jokati.

2. do 3. mesec: Otroku prisluhne zvoku zvončka ali ropotulje. Ko zasliši znan zvok ali glas, poskuša obrniti oči v tisto smer in išče s pogledom, od kod prihaja zvok.

4. mesec: Otroku že obrača glavo in se ozira za zvokom.

5. mesec: Otroku se obrača za zvokom, kmalu odkrije, od kod prihaja. Zavestno išče izvor zvoka. Otroku prisluhne zvenenju

merilnih glasbenih vilic. Včasih neha jokati, ko zasliši glasbo.

6. mesec: Otroku že nekako „odgovori“, odzove se, če ga nagovorimo.

7. mesec: Otroku se razločno odzove, ko ga pokličemo.

8. mesec: Otroku najde izvor zvoka, ki je nekje više in bolj pri strani. Posluša pome-nek odraslih.

9. mesec: Otroku posluša titakanje ure, ki mu jo podržimo k ušesu.

10. mesec: Otroku sliši ton, ki ga zapojemo s tihim glasom v oddaljenosti približno enega metra.

11. mesec: Otroku se odzove, če mu govorimo s tihim glasom v oddaljenosti približno enega metra. Poskuša posnemati glasbo, pripeva.

trebušček, da so drobne nožice kar omahovale pod njega težo.

„Kaj je zopet?“ kriči že od daleč in rožlja s sabljo po tlaku. „Kaj je zopet, gologlavi psi, ki ne daste človeku niti trenutek miru?“

Odgovori mu frater Miha: „Pater poročnik, tukaj je tujec, ki sili v mesto.“

„Tujec!“ - Zdajci se zadere na Miho: „Naravnost se drži, ako govoriš s poročnikom svojim!“

Vojak Miha se še bolj raztegne in stoji kakor drevo: „Pater poročnik, tujec je, in okrog trebuha ima pas, v katerem je videti obilo denarja.“

To patra poročnika nekoliko potolaži.

„Odkod prihajaš?“ vpraša me osorno.

„Iz krajev sibirske republike!“ odgovorim hladnokrvno.

„Iz krajev sibirske republike! Božja rodica, kaj mi je početi?“

Vihtel je roke po zraku in prvi hip res ni vedel, kaj bi počel.

Končno zakriči: „Le hitro k patru polkovniku, da ukaže, kar je potrebno! To ni kar si bodi, ako sili v mesto takšen tujec! Morda je krivoverec, in sam Bog ve, kakšne peklenske nauke nosi v rokavih svojih! Kurirji, naprej!“

Pet vojakov pristopi. Vsakemu naroči, kam naj odrine, da odda prevažno novico o tujcu, ki sili v mesto in prihaja iz nepoznane in krivoverske republike sibirske.

„Ti pa, frater Konstancij, idi takoj na mestno ozidje! Izprožijo naj deset topov, da se vzdrami vse mesto! Zakaj velika je morda nevarnost, katera preti po tem tujcu sveti veri naši in nesrečnemu mestu našemu! Kurirji, naprej!“

Iznova pristopi deset vojakov. Naroči jim, naj odrinejo k vsem župnim in samostanskim predstojnikom, k vsem zakristanom in kapelanom in sosebno k sveti komisiji za izpraševanje tujcev. Dočim še ukazuje tako, zagrmje topovi

z mestnega ozidja, da se kar strese obok nad nami. S stolpov pa takoj tudi zapoje zvonovi, in po mestnih ulicah se oglašajo trobentači; ljudstvo se zbira, prav kakor da je začelo goreti sredi nadškofovskega dvorca.

„Nikar se ne čudi,“ šepne mi profesor z vseučilišča Svetega Simplicija, „nikar se ne čudi! Sedaj so minila baš tri leta, odkar je silil zadnji tujec v mesto naše!“

„Tri leta?“ vprašam. „In kaj se je zgodilo z njim?“

„Pred spomenikom blaženega Antona od Kala so ga javno sežgali, ker mu je komisija za izpraševanje tujcev dokazala kar najjasneje, da je z vsem duhom svojim tičal v trdem krivoverstvu!“

„Na grmadi so ga sežgali!“

„To je najmanj, kar se mu je moglo zgoditi!“

„Ali postavijo tudi mene pred sveto komisijo za izpraševanje tujcev?“

„Vsekakor!“

„Dobri Azrael!“ vzdihnem v sebi, „obsenči me z varstvom svojim, da ne omagam pred sveto komisijo in da se mi ne spotakne noga precej pri prvem koraku v mesto!“

„Še nekaj,“ reče mi načelnik straže. „Kako si kaj denaren, tujec?“

„Nekaj tisočakov nosim pri sebi!“

„Nekaj tisočakov? In za polk telesne straže še nisi dal ničesar? Šestdeset lir je najmanj, kar moraš odšteti!“ Vzel sem iz pasu šestdeset lir in mu jih odštel.

„To je za polk! Za patra polkovnika pa še šestdeset lir posebe!“

Tudi te mu odštejem.

„Ako daš sedaj še meni šestdeset lir in za spoznavalce blaženega Antona od Kala tudi šestdeset lir in za mestni drevored svetih svetilnic takisto šestdeset lir, plačal si za sedaj, kar ti je dolžnost plačati!“

(Dalje prihodnjic)

Stres, alarmna reakcija telesa

Hans Selye kanadski zdravnik avstrijskega rodu, je to jesen umrl v Montrealu, star 75 let. Svoje življenjsko delo je nekoč označil z enim samim stavkom: „Vsem jezikom sem podaril novo besedo - stres.“ Že leta 1936 je Dunajčan, ki se je štiri leta prej preselil v Kanado, prišel na sled „univerzalnemu življenjskemu pojavu“. Odkril je alarmno reakcijo telesa, raziskoval njeno biokemijo ter posledice in vplive na srce in krvni obtok. O svoji najljubši temi je „brez stresa“ napisal 40 knjig in 1700 znanstvenih člankov, zadnja leta pa je sestavljal „Filozofijo hvaležnosti“. Med njegovimi domisljicami, za življenjsko pomoč proti stresu sta tudi ti dve: „Živi kot velikopotezen egoist! Zasluži si ljubezen svojega bližnjega!“

Izraz stress si je Selye izposodil od angleškega fizikalnega pojma, ki označuje odziv organizma na nasilje, kakršno je mraz, virus, strah, jeza ali kakršnokoli drugo čustvo. V nasprotju z dotodanjimi stališči je trdil, da je fiziološki mehanizem enak v vseh omenjenih primerih, torej ni različen v vsakem primeru posebej. Kasneje je s poskusi na živalih in človeku natančno opisal ta mehanizem in postal najbolj spoštovan znanstvenik v svoji domovini. Ko je odgovarjal na vprašanja Laurencea Cherryja, novinarja za znanstvena vprašanja, mu je bilo enaindeset let.

Doktor Selye, s čim se vi izogibate stresu?

Selye: Na žalost večina ljudi ne pozna prave narave stresa in ne ve, kako naj ravnajo v takšnem primeru. Stres je splošna reakcija telesa na kakršenkoli napor, najsi bo neprijeten ali prijeten. Takšen stresni položaj je na primer, če se znajdete na zobozdravnikovem stolu, pa tudi, če strastno poljubite ljubljeno bitje. Dokaz: utrip žil in dihanje se močno povečata, srce bije hitreje. Toda ali se bomo zaradi tega odpovedali tem čudovitim trenutkom? Namesto da bi se skušali na vsak način izogibati stresu, kar je praktično neizvedljivo, naj si vsak posameznik raje prizadeva, da spozna svoj poseben način, kako reagira na stresno situacijo, in si glede na to uredi življenje. Spoznali smo, da obstajata dva glavna tipa posameznikov: „čistokrvni“, ki jim stres ko-

risti, kajti živahen ritem je nujen za njihov polni razcvet, in „želve“ ki potrebujejo mir, umirjenost, vedro in srečno ozračje.

Veliko govorimo, kako nevarno je preveč intenzivno delo, prehudo prizadevanje. Po mojem mnenju je to pretiravanje, ki pa je lahko povod za čisto nepomembne skrbi. Nevarno je kvečjemu v tistih primerih, ko si ljudje, ki ne vedo, h kateremu od obeh tipov sodijo, nalogajo preveč in prekoračijo svoje normalne meje, do katerih še dobro prenašajo stres.

Kako razpoznamo, h kateremu tipu sodimo?

Selye: S pazljivim opazovanjem. Razne tabele, za ovrednotenje stresa, ki so danes na voljo, ne upoštevajo dovolj razlik med posamezniki, zaradi česar niso nič vredne. Ker smo sami najboljši sodniki svojih individualnih odzivov, lahko postopoma razvijemo nekakšno nagonsko presojanje, ki nas opozarja, ali smo še na tej ali že na drugi strani meje stresne vzdržljivosti. Pomagamo si z nekaterimi telesnimi znamenji. Pri živahih v stresni situaciji opazimo večje število gibov kot normalno. Enako je pri človeku. Dejstvo je, da se nenadoma začnemo bolj kot sicer premikati, opletati, srce pa začne hitreje biti, je razpoznavno znamenje. Enako znamenje sta nespečnost in razdražljivost. Pojava torej sploh ni težko razložiti, če se le znamo opazovati.

Kaj lahko pričakujemo od zdravih ali tehnik za sproščanje, recimo

od transcendentne meditacije?

Selye: Mislim, da so še veliko boljše sredstva, da dobro prenesemo stres. V bistvu je le od nas odvisno, ali se nam bo kakšno dejstvo zdelo prijetno ali ne. Ni nemogoče, da negativni stres spremenimo v pozitivnega in iz njega naredimo tisto, čemur jaz pravim „evstres“, neologizem iz predpone „ev“, ki pomeni v grščini dober in ki jo najdemo na primer v besedah evforija, evfonija.

Ali ni tudi pozitivni stres za telo svojstven napor?

Selye: Da, vendar iz še nerazjasnjenih razlogov veliko manjši kot negativni stres. Sprašujem se na primer, ali bi lahko kdo tako dolgo opravil tako naporno delo, kakršno opravljam jaz, ne da bi ga imel rad. Delo je zame ne le potreba, pač pa veselje, zaradi česar ta sila postane pozitivna. Naj povem še, da sem se z leti naučil pozabljati neprijetne doživljanje. „Posnemajte sončno uro, štejte le srečne dni.“ Nasvet, ki sem ga često slišal v svojem otroštvu na Avstro-Ogrskem, me je gotovo zelo zaznamoval, saj sem opazil, da sploh ne morem biti maščevalen. Če mi prijatelj ali delovni tovariš naredi krivico, sem sicer sposoben popolnoma pretrgati z njim, vendar je to samo obrambna reakcija in čutim do njega le malo sovražnosti.

Navsezadnje so tudi najbolj obdarjena bitja dobila od narave le določeno, omejeno količino energije, in škoda bi jo bilo tratiti s sovraštvom.

Kako mi je takšen pristop koristil pred nekaj leti, ko mi je zdravnik povedal, da imam raka in da bom živel le še nekaj mesecev! Nisem se hotel odpovedati normalnemu življenju in sklenil sem, da bom še naprej delal, ne da bi si delal skrbi zaradi smrti. Prav ta odločitev mi je najbrž pomagala, da se je po-

večala moja odpornost proti boleznim in da sem dobro prestopal operacijo, saj sem, kot vidite, še vedno živ.

Ali menite, da je razlog, da starši in vzgojitelji ne najdejo več pravega orožja za boj proti stresu, ta, da je vzrokov za stres čedalje več?

Selye: Na svetu je od nekaj obdobja tesnoba. Pred nekaj stoletji so na primer živeli v grožnji kuge, ki je kosila cela ljudstva. Nič ni v človeškem življenju, kar ne bi bilo negotovo in naključno. Danes ste lahko bogati, jutri pa revni, danes zdravi, jutri pa bolni. To drži za vso človeško zgodovino. Vendar je v našem času še posebej razvita vrsta družbenega stresa, namreč pomanjkanje motivacije.

Za ta problem sem se začel zanimati bolj od blizu, ko sem opazil, da moji otroci in njihovi prijatelji prepuščajo življenje toku, ker ne vedo, kaj bi z njim. To je eden najhujših stresov, kar si jih lahko predstavljate. Od zdravil za ta primer je eno najbolj razširjenih tisto, da si za življenjsko načelo izberemo zaprtost vase, ne da bi se kdovekaj brigali za druge. Do neke mere je takšno zdravlilo pametno. Kot vsako živo bitje je človek po naravi sebičen: nujno je, da bedi sam nad seboj. Zmota se začne v trenutku, ko naravni pojav zamenjamo z egoizmom, pretiranim poudarjanjem samo svojega osebnega razvoja. Dvomim, da bi takšen način tvorno pomagal v stresnih situacijah, saj ustvarja antagonizem.

Zelo moderno je še drugo protisredstvo, ki ga toplo priporočajo zlasti številne verske sekte, namreč popolno človekoljubje in nenehno odpovedovanje. Tudi ti imajo delno prav. Altruizem je prirojen prav tako kot egoizem. Nevarnost pa je, da v skrajnostih popači našo naravo in ustvari frustracijo, prikrito jezo, ki poraja stres. Pri delu v laboratoriju sem spoznal, da obstaja ravnovesje med altruizmom in egoizmom na najbolj prvobitni stopnji življenja. Individualne celice so se v nekem daljnem trenutku v pre-

teklosti odpovedale neodvisnosti, da so lahko izoblikovale močnejše in bolj zapletene oblike življenja. Nasprotno pa se rakasta celica ne menja za nič drugega kot za lastno rast. S poudarjenim egoizmom se pase na gostu, ga zajedalsko izkoristi, dokler ga ne ubije, to pa je zanjo popolnoma samomorilsko. Opazil sem tudi, da je večina bolnikov, ki jih terejo težave zaradi stresa, žrtev vedenja, ki sta ga zmalčila ali pretirana sebičnost ali pretirano človekoljubje.

Postopoma so me osebne izkušnje in znanstveno delo pripeljali do proučevanja nekakšnega najboljšega protisredstva proti nasilju v našem obstoju. Vsebuje tri elemente. Prvi je, kot sem že dejal, da spoznamo lastni prag vzdržljivosti in se torej uvrstimo ali med „čistokrvne“ ali pa med „želve“, potem pa živimo v skladu s tem. Drugi je v zvezi z izbiro ciljev, ki si jih postavimo v življenju: skrbeti moramo da se ujemamo s našim hrepenenjem, ne pa s tem, kar drugi zahtevajo od nas. Tretji pa je način, da si zagotovimo zavetje tako, da se naredimo nepogrešljive za druge — kar se imenuje človekoljubna sebičnost.

Komu izmed nas se posreči, da je zares nepogrešljiv za svojo okolico?

Selye: Po mojem mnenju to zmoremo vsi. Zato namreč ni treba niti iznajti relativnostne teorije niti zložiti najlepše simfonije na svetu. Človek se lahko zadovolji s tem, da je dober učitelj, dober pek, dober sosed. Delati tako, da smo vse bolj koristni in potrebni, je cilj, ki ga lahko brez škode skušamo doseči vse svoje življenje. Prav ta cilj nas bo varoval pred najstrašnejšim vseh stresov — pomanjkanjem motivacije.

Vesel sem, ker vem, da me bo delo preživelo, še bolj pa zato, ker se bomo ljudje, kot upam, iz mojega dela lahko naučili umetnosti premagovati nasilje našega bivanja z enakim uspehom, kot sem se je naučil sam.

Delo

RADIO — TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

PETEK, 17. 12.: 8.55 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Dvojčka — 17.55 Od vsakega jutro raste dan — 18.25 Obzornik — 18.40 Spoznavanje naše naravne dediščine — 18.55 Za zdravo življenje — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Nove tigrove brigade — 21.05 Zrcalo tedna — 21.25 Maska rdeče smrti — 22.50 Poročila.

SOBOTA, 18. 12.: 8.00 Poročila — 8.05 Miše prigode — 8.15 Pedenjžep — 8.30 Samo Katka — 9.00 Dvojčka — 9.30 Mali svet — 10.00 Povezave — 10.50 Pozdravljena, Makedonija — 13.00 Po sledih napredka — 11.30 Dokumentarna oddaja — 12.00 Poročila — 15.50 Poročila — 15.55 Kon Tihi — 16.55 Košarka — Zadar: Partizan, prenos — 18.30 Naš kraj: Rateče — 18.45 Ciciban, dober dan — 19.00 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ljubezen mehanika Gavrilo — 21.25 TV-teka — 22.40 Poročila.

NEDELJA, 19. 12.: 8.35 Poročila — 8.40 Živ žav — 9.25 Človek in pol — 10.30 TV kažipot — 10.55 Zell am See: superveleslalom za ženske, prenos — 12.15 Domači ansambli — 13.45 Poročila — 13.50 Visok pritisk — 14.55 Živeti z naravo — 15.40 Homer, ameriški film — 17.10 625, oddaja za stik z gledalci — 17.40 športna poročila — 17.55 Sestanev v nebotičniku — 18.55 Ne prezrite — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.23 TV in radio nocoj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Kaža, nadaljevanje — 21.10 Športni pregled — 21.40 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 12.: 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 16.00 Kmetijska oddaja TV Novi Sad — 17.00 Poročila — 17.05 Povezave — 17.55 Trdije obdobje — 18.25 Obzornik — 18.45 Mladi upi, mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ustrelite Kastorja — 21.10 Ali se med seboj dovolj poznamo? — 21.55 Poročila.

TOREK, 21. 12.: 9.20 Propagandna oddaja — 9.25 Madonna di Campiglio: slalom za moške, prenos — 12.25 Madonna di Campiglio: slalom za moške, prenos — 15.15 Šolska TV — 16.30 Poročila — 16.35 Miše prigode — 16.50 Slalom za moške, posnetek iz Madonne di Campiglio — 17.50 Pisani svet — 18.25 Podravski obzornik — 18.40 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 18.55 Knjiga — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualna oddaja — 20.50 Slnovi in ljubimci — 21.45 V znamenju.

SREDA, 22. 12.: 11.50 Propagandna oddaja — 11.55 Madonna di Campiglio: superveleslalom za moške, prenos — 16.50 Poročila — 16.55 Ciciban, dober dan — 17.05 Arabella — 17.40 Superveleslalom za moške, posnetek iz Madonne di Campiglio — 18.25 Notranjski obzornik — 18.40 Govorica telesa — 19.00 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Nesrečni klubok — 21.30 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.35 Miniature — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 23. 12.: 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.00 Poročila — 17.05 ZBIS: Z modrim zajcem med slikami — 17.20 Zapisi za mlade — 17.55 Mozaik kratkega filma: Z desko v valove in Ni prostora za ljudi — 18.25 Gorenjski obzornik — 18.40 Na sedmi stezi — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Bobu bob, notranjepolitična oddaja — 21.10 Naši baletni umetniki — 21.40 V znamenju.

— 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kottan poizveduje — 21.20 Propad Dunaja — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 18. 12.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Advent v Wachau — 11.10 Dopoldanski koncert — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 14.30 Tri deklice okoli Schuberta — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Jolly-box — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Caterina — 21.50 Šport — 22.25 Rock in klasika — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 19. 12.: 11.00 ORF koncert — 12.15 Naša šola — 15.15 Iskanje srebrnega zvonca — 16.45 Listamo v slikanici — 17.05 Cirkus — 17.15 Risanke — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Adventni pogovor — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Nedosegljiva — 21.45 O čaru plesa — 22.50 Šport — 23.05 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 12.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Glasbila — 10.15 Šolska TV — 10.30 Tri deklice okoli Schuberta — 11.55 Oče in sin — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujemo nesreče — 17.30 Madita — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 To je ostalo od dvoglavega orla — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Profesionalci — 21.55 Šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 21. 12.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Vestern — 11.55 Roke gor, mojster pride — 12.15 Ponedeljski šport — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Blazno drzne pustolovščine Dicka Turpina — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Človek — 21.45 Panorama — 22.35 Šport — 23.00 Poročila.

SREDA, 22. 12.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05

Šolska TV — 10.35 Moja briljantna kariera — 12.10 Oče in sin — 12.15 Teleobjektiv — 13.00 Uredništvo — 17.00 Lutkovna predstava — 17.30 Madita — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Teleski — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Glasbena komedija — 22.15 Dva krat sedem — 23.00 Poročila.

ČETRTEK, 23. 12.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Malo okrajno sodišče — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujemo nesreče — 17.30 Madita — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Konec je lahko tudi začetek — 21.10 Ob Goethejevem letu — 21.55 Šport — 22.45 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 17. 12.: 16.15 Iz parlamenta — 17.30 Naša šola — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zdravniški svetovalec — 21.20 Politika v petek — 22.20 Pet dni do doma — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 18. 12.: 16.15 Ljubite klasiko? — 17.00 Draga družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.15 Primer za ljudskega advetnika — 20.15 Komad Johanna Nestroya — 22.15 Vestern — 23.50 Sto mojstrov in — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 19. 12.: 10.55 Zell am See: superveleslalom za ženske — 16.00 Smučarsko tekmovalstvo profesionalcev — 16.30 Adventno petje — 17.00 Opazovanje ptic v Fowlshugh-u — 17.45 Festival latinske Amerike — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Mabi Dick — 22.10 Uporniki iz Liang Shan Pa-a — 22.55 Delo in okolje — 23.45 Sto mojstrov in — 23.55 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 12.: 18.00 Perspektive — 18.30 Potovanja nekega klateža — 18.55 Jan Lenica: televizija — 19.00 Kam s strahom? — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Družina Merian — 21.05 Če bi dreve znalo govoriti — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Bele noči — 23.55 Poročila.

TOREK, 21. 12.: 17.45 Šolska TV — 18.00 Orientacija — 18.30 Potovanja nekega klateža —

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODJAJE

PETEK, 17. 12.: 14.10 Koroški obzornik — Kar po domače.

SOBOTA, 18. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 19. 12.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darila vam bo.

PONEDELJEK, 20. 12.: 14.10 Koroški obzornik — St. Premri-V. Vodušek: Božične skrivnosti (16 samospetevov za bariton in klavir).

TOREK, 21. 12.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte! — V. Vodopivec: Zgodba svete noči (Kvintet Dunajskega krožka).

SREDA, 22. 12.: 14.10 Koroški obzornik — Adventne pesmi (Meš. zbor J. Petelin-Gallus iz Celovca) — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 23. 12.: 14.10 Koroški obzornik — Mladinska oddaja.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechtstr. 19/IV, tel. 0 42 22 / 54 0 42, teleks 42086 sindok a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22 / 32 5 50
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

Slovenski športni klub „Obir“ - namizni tenis

Koroški namiznoteniški igralci so svojo jesensko sezono zaključili, med njimi tudi SŠK „Obir“, ki je letos tekmoval z dvema moštvoma.

Drugo moštvo, ki je letos prvič tekmovalo v drugem razredu koroške namiznoteniške lige, je z jesenskimi kolom kar zadovoljno. Čeprav v začetku mlademu moštvu

senski sezoni so odigrali osem tekem in od teh so jih zmagali štiri, tako da sedaj z 8 točkami zasedajo 4. mesto na lestvici. Moštvo je igralo v tej postavi: Brumnik Gerhard, Dobeic Matej, Vladimir Smrtnik ter rezerva Pasterk Miro.

Prvo moštvo pa je po dveh letih tekmovalja v drugem razredu, letos

vih petih tekmah prvega moštva so bili tekmovalci sami presenečeni, saj so tedaj že kar trikrat zmagali in bili čisto pri vrhu lestvice. Premagali so dobre nasprotnike, kot Carinthio Druck z 9:1, ki že več let tekmuje v prvem razredu. Premagali pa so še moštvi St. Leonhard in Raiffeisen iz Celovca, in vse tri tekme zmagali na tujem. Doma pa so igrali bistveno slabše, ker verjetno niso bili vajeni na veliko telovadnico. V drugi polovici ni šlo več tako dobro. Med igralci so se začeli nesporazumi, ker eden stvar ni vzel preveč resno in tako je prišlo, da sta eno tekmo igrala le dva igralca. V moštvu ni bilo več pravega razpoloženja in vzdušja in tako so v drugi polovici kola tri tek-

(najstarejši je 17 let) ni šlo tako od rok kot bi moralo — nervoza in neizkušenost teh igralcev je bila v tem, da so nekaj tekem zgubili po nepotrebnem, a so se proti koncu kar dobro ujeli in odigrali odlične tekme in tudi zmagali. Tako so proti prvemu na lestvici Brückl zgubili v odlični tekmi le s smolo 6:4. V je-

vstopilo v razred višje in tekmovalo v prvem razredu B. To moštvo si je zastavilo cilj, da ostane v tem razredu in da pokaže čim boljše igre. Tudi tekmovalni prostor so menjali; prej so tekmovali v ljudski šoli na Obirskem, letos pa so prvič tekmovali v lepi telovadnici glavne šole v Železni Kapli. Po pr-

ČESTITAMO

Monika Srienc iz Sinče vasi je pred kratkim na dunajski univerzi promovirala za doktorja medicine. K temu uspehu iskreno čestitamo.

me zgubili, kot na primer proti SV St. Veit 10:0, proti Kelag 8:2 in proti SCA St. Veit 7:3 in tako osvojili samo eno točko v zadnji tekmi proti slovenskemu rivalu DSG Sele (5:5). Tako je prvo moštvo s 7 točkami na 6. mestu in upa, da bo v igredna sezona vsaj tako uspešna in da bi tudi doma v Kapli igrali boljše tekme in tudi zmagali ter tako ostali v tem razredu. V prvem moštvu so igrali Stanko Haderlap, Zdravko Smrtnik, Franc Jožef Smrtnik in Justin Polanšek.

Obe moštvi imata letos možnost, da vsako sredo in soboto lahko trenirata v telovadnici glavne šole v Železni Kapli. Na žalost je to le trening brez trenerja, ki bi igralcem vsaj lahko pokazal osnovno tehniko in s tem omogočil Obirju še lepše uspehe. Tako pa igralci igrajo med seboj in vsak skuša pokazati svojo tehniko, ki si jo je pridobil na tekmah proti boljšim nasprotnikom. Tudi to pomaga, da se mlajši učijo od bolj izkušenih igralcev.

Zahvalil bi se ob tej priložnosti tudi vsem, ki so na katerikoli način pomagali namiznoteniški sekciji Obirja, da so prevažali igralce na tekmah širom Koroške in da so jih podprli v tem, da so jim podarili mizo ali pa da so jih podpirali kot navijači.

Nazadnje bi pa še rad apeliral predvsem na občane, to se pravi na Kapelčane, Obirčane, Korčane, Lobničane, Lepenarje, Rebrčane in vse, ki že znajo ali se hočejo naučiti igrati namizni tenis in sodelovati v klubu, da pridejo ob sobotah ob 18. uri v glavno šolo in pridno trenirajo, kajti možnost vam nudimo. CJO

Smučarski tečaj Slovenske športne zveze v Saalbach-Hinterglemmu

Slovenska športna zveza vabi na enotedenski smučarski tečaj, ki bo v semestrskih počitnicah in sicer v času od nedelje 13. 2. do sobote 19. 2. 1983 v Saalbach/Hinterglemmu.

V ceni 3100 šilingov je zajetih 6 polpenzionov, 5-dnevna vozovnica za vlečnice, sedežnice in gondolska žičnica, prevoz z modernim avtobusom Celovec—Beljak—Spittal

—Felbertauern—Zell am See—Maishofen in nazaj, kakor tudi dnevni prevoz z istim avtobusom iz Maishofna na smučišča in nazaj. V ceno je vključen tudi pouk v smučanju oziroma smučarski izleti pod strokovnim vodstvom (v dopoldanskih urah). Udeležba šole smučanja je prostovoljna.

Otroci do 10 let imajo znižano ceno 2600 šilingov, otroci do 15 let pa ceno 2730 šilingov.

Za udeležence smučarskega tečaja je rezerviranih 45 mest v penzionu Unterwirt v Maishofnu. Na razpolago so dvoposteljne in troposteljne sobe opremljene s prho in WC. Na željo so na razpolago tudi enoposteljne sobe.

Iz Maishofna, ki leži nekaj km pred Saalbachom, bo udeležence vozil vsak dan avtobus do 180 km prepariranih smučišč, ki so zaslovene, ne samo po izrednosti ampak tudi po smučarskih tekmah za svetovni pokal. V Saalbach/Hinterglemmu je okoli 50 liftov z največjo gondolsko vzpenjačo v Avstriji.

Interesenti naj se prijavijo z naplačilom 700 šilingov na Posojilnici Celovec (konto 2911).

Podrobnejše informacije bodo prijavljeni prejeli naknadno.

„KARAVANSKI MEDVED“ turni smuk z Osele v nedeljo 9. januarja 1983

Zbirališče pri kmetu Francu na Zgornjem Kotu (Sele).

Ob 9. uri začetek žrebanja za startne številke. Ob 10.00 uri začetek tekme.

Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec.

Tovarna celuloze OBIR družba z o. j.

razpisuje sledeči delovni mesti:

DELOVNO MESTO SAMOSTOJNEGA VODJE ZUNANJE-TRGOVINSKE IN TRGOVSKE DEJAVNOSTI

Pogoji za sprejem v službo: ustrezna visokošolska izobrazba s prakso v mednarodni trgovini; obvladanje obeh deželnih jezikov ter angleščine v besedi in pisni obliki; starost do 45 let; plača po dogovoru.

DELOVNO MESTO NAKUPOVALCA LESA

Pogoji za sprejem v službo: zaključena strokovna šola (srednja trgovska šola ali gozdarska oziroma lesnoindustrijska srednja šola); vozniško dovoljenje ter praksa v terenskem delu; obvladanje obeh deželnih jezikov; starost do 45 let; plača po kolektivni pogodbi.

Kandidati naj naslovijo prošnjo za sprejem v službo s kratkim življenjepisom na Tovarno celuloze Obir, 9133 Miklaushof/Miklavčevo. Tel. štev. (0 42 38) 504, Telex štev. 04 2352

POKOJNINSKA ZAVAROVALNICA ZA DELAVCE

Pokojninska zavarovalnica za delavce uraduje v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1, v Delavski zbornici v torek 28. decembra 1982, od 8. do 12. ure.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na

SAK PLES

v nedeljo, dne 26. decembra 1982 ob 20. uri v hotelu Obir v Železni Kapli.

Igrajo:

FANTJE IZ PODJUNE

14. Koroški kulturni dnevi

OD 27. DO 29. DECEMBRA 1982
10.-OKTOBER-STRASSE 25, 9020 CELOVEC, MOHORJEVA

S P O R E D

PONEDELJEK 27. 12. 1982

- 9.30 **Otvoritev**
- 10.00 Feliks Wieser, Matevž Grilc: **Informacija o položaju slovenske skupnosti na Koroškem**
- 11.00 Teodor Domej - Avguštin Malle - Marjan Šturm - Janko Malle: **40-letnica pregona in upora koroških Slovencev**
- 14.30 Teodor Domej: **Ob 75-letnici organiziranega kulturnega dela med Slovenci na Koroškem: Ustanovno obdobje kulturnoprosvetnega dela osrednjih kulturnih organizacij**
- 16.00 Predstavnik SPZ in KKZ: **Načrti in cilji kulturno-prosvetnega dela osrednjih kulturnih organizacij**
- 19.30 Pričevanja: Pregon in upor

TOREK 28. 12. 1982

- 9.00 Janko Pleterski, Hanns Haas, Dušan Nečak: **Koroški Slovenci in delavsko gibanje**
Janko Pleterski: **Obdobje do leta 1920**
Hanns Haas: **Obdobje od leta 1920 do leta 1938**
Dušan Nečak: **Obdobje po drugi svetovni vojni**
- 14.30 Alenka Tuta Rebula: **Narodno vprašanje v Trstu — raziskava med slovenskimi delavci**
- 15.30 Robert Minnich: **Prilagoditev in družbena identiteta v Ukvah. Nekaj prvih vtisov o kulturi marginalne skupine v Kanalski dolini**
- 19.30 **Kulturna prireditev v režiji SPZ in KKZ**

SREDA 29. 12. 1982

- 9.00 Günter Scheer: **Akcije in cilji akcijskega fonda za gorska območja in razvojne tendence v kmetijskih področjih s slabo razvito strukturo**
- 10.30 Franz Greif: **Razvoj kmetijstva na Koroškem po letu 1945**

Zaključek 14. Koroških kulturnih dni

Iz Železne Kaple

Letošnji Miklavžev prihod je v Železni Kapli pozdravilo zelo veliko ljudi. Na povabilo Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ so starši in mladina do zadnjega kotička napolnili farno dvorano. Zbrali so se, da sledijo opereti „Miklavž prihaja“.

Na odru je pelo in plesalo domača štirideset angelčkov, ki so v lepih kostumih prikazovali seveda živžav v nebesih, navdušili pa so tudi črni parklji, saj so v svojem nastopu močno zakurili gledalce. Zaključil je opereto s svojim nastopom Miklavž, ki je poleg nastopajočih angelčkov obdaril tudi še mar-

sikaterega in dvorani. Med temi so bili najmlajši, a tudi nekaj starejših, pri katerih so se zelo sumljivo oglašali tudi parklji.

Nastopajočim — posebno otrokom — se je za trud zahvalil predsednik SPD „Zarja“, ki je še posebej čestital za celotno režijo prireditve Poldeju Cundru, za glasbeno vodstvo Jožku Wrulichu in za odlično spremljavo na klavirju Štefaniji Piskernig.

Zvečer je na povabilo občine prišel Miklavž tudi še v ljudsko šolo v Železni Kapli in tudi obdaroval številne navzoče.

M. T.

O sankarskih tekmah za pokal Obirja

Društva SPD „Zarja“, SPD „Obir“, TVN Sele in TVN Šmarjeta so se na skupnem sestanku zmenila, da tudi letošnje zimo izvedejo sankarsko tekmovalje za POKAL OBIRJA 1983.

Tako bo že petič prišla do izvedbe edinstvena kombinacija za sankarske tekme, ki se vršijo v štirih različnih krajih okoli Obirja in pravzaprav nima primere v koroškem prostoru.

To sodelovanje namreč ne utrjuje le medsebojne društvene povezave, ampak družijo tudi športnike in tekmovalce na sankah. Ti pa so — kot znano — prav v krajih okoli Obirja zelo razvneti. Agilni organizatorji zato pričakujejo in upajo, da se bo tudi tokrat udeležilo prireditev preko 400 tekmovalcev. Vabljen je pač vsakdo!

Letos bo s tekmovalni pričelo društvo TVN v Selah na Štefanovo dne 26. decembra. Sledile bodo tekme v Šmarjeti — 9. jan. 83 in

na Obirskem — 16. jan. 83.

SPD „Zarja“ pa bo zaključilo svojo 15. sankarsko tekmo ocenjevanje za POKAL OBIRJA v nedeljo 30. januarja v Lepeni. Poleg tega pripravila športna sekcija „Zarje“ tudi tokrat za 2. jan. SMUK v Lepeni.

Športniki, sankarji in smučarji naj zato zasledujejo tudi še posamična vabila, ki jih bomo objavljali v našem listu.

M. T.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 16. decembra 1982

Za 100 din dobite	23.00 šil.
Za 100 din plačate	28.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.19 šil.
Za 100 lir plačate	1.28 šil.
Za 100 mark dobite	693.50 šil.
Za 100 mark plačate	709.80 šil.